

RAZISKOVALNA NALOGA

Isabella Fartek, 7. a
Nejc Mencigar, 8. b

OSNOVNA ŠOLA SVETI JURIJ
SVETI JURIJ 13

KAKŠNA JE VZGOJA OTROK V DANAŠNJEM ČASU?

Raziskovalno področje: sociologija

Avtorja: ISABELLA FARTEK, 7. a in NEJC MENCIGAR, 8. b

Mentorici: Anita Fartek, univ. dipl. psih.

Andreja Sraka, univ. dipl. ped.

Sveti Jurij, maj 2021

ZAHVALA

Za pomoč in sodelovanje se zahvaljujeva:

- mentoricama Aniti Fartek in Andreji Sraka za nasvete in spodbudo;
- anketiranim staršem in strokovnim delavcem vrtca, da so si vzeli čas in sodelovali v najini anketi;
- psihologu, terapeutu in supervizorju Heliodorju Cvetku za opravljen intervju in posredovano strokovno literaturo;
- učiteljici Liljani Hajdinjak Zelko za lektoriranje naloge;
- učiteljici Katarini Sluga za prevod povzetka;
- učiteljici Bojani Škaper Mertelj za pomoč pri tehničnem oblikovanju raziskovalne naloge;
- ravnateljju šole, ki je finančno omogočil nastanek najine raziskovalne naloge.

Vsem, ki so nama na kakršenkoli način pomagali, še enkrat najlepša hvala.

VSEBINSKO KAZALO

POVZETEK	1
ABSTRACT	2
1 TEORETIČNI UVOD	3
1.1 KAJ JE VZGOJA IN KATERE VZGOJNE STILE POZNAMO?.....	3
1.2 POMEN VZGOJE ZA RAZVOJ OTROKA IN POGOSTE NAPAKE	6
1.3 OPREDELITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE	8
2 EMPIRIČNI DEL	9
2.1 VZOREC	9
2.2 UPORABLJENI PRIPOMOČKI, POSTOPEK ZBIRANJA IN OBDELAVE PODATKOV	9
3 REZULTATI.....	11
3.1 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STARŠE	11
3.2 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STROKOVNE DELAVCE VRTCA	23
3.3 ZAPIS INTERVJUJA S PSIHOLOGOM	33
4 DISKUSIJA	36
5 ZAKLJUČEK	43
6 LITERATURA	45
7 PRILOGA	46

KAZALO GRAFIKONOV

<i>Grafikon 1. Odgovori anketirancev na vprašanje: Koliko otrok imate? .....</i>	11
<i>Grafikon 2. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok? .....</i>	12
<i>Grafikon 3. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času? .....</i>	12
<i>Grafikon 4. Ocene anketirancev trditve: Pri nas doma imamo določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme. ....</i>	13
<i>Grafikon 5. Ocene anketirancev trditve: Otroku si lahko sam izbere, kaj bo jedel za kosilo. ....</i>	14
<i>Grafikon 6. Ocene anketirancev trditve: Otroku večkrat popustim, ko me prosi, da še ne bi rad šel spat. ....</i>	15
<i>Grafikon 7. Ocene anketirancev trditve: Če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu to kupim. ....</i>	15
<i>Grafikon 8. Ocene anketirancev trditve: Če otrok ne pospravi igrač za seboj kljub dogovoru, dobi kazen. ....</i>	16
<i>Grafikon 9. Ocene anketirancev trditve: Otroku kupimo za rojstni dan vse, kar si zaželi. ....</i>	17
<i>Grafikon 10. Ocene anketirancev trditve: Otroka domači zelo razvajamo. ....</i>	17
<i>Grafikon 11. Ocena anketirancev trditve: Otroku mora obroke pojesti za mizo. ....</i>	18
<i>Grafikon 12. Ocena anketirancev trditve: Otroku si lahko sam izbere, kaj bo imel oblečeno (npr. v vrtec). ....</i>	19
<i>Grafikon 13. Ocena anketirancev trditve: Ko otrok ne želi počivati, ga k temu ne silim. ....</i>	19
<i>Grafikon 14. Ocena anketirancev trditve: Pri nas doma imamo jasno določene kazni za neprimerno vedenje. ....</i>	20
<i>Grafikon 15. Ocena anketirancev trditve: Pri vzgoji sem dosleden (držim se dogovorov in povedano izpolnim). ....</i>	21
<i>Grafikon 16. Odgovori anketirancev na vprašanje: Katere vrednote so vam pri vzgoji najpomembnejše? .....</i>	21
<i>Grafikon 17. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok? .....</i>	23

<i>Grafikon 18. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času? .....</i>	<i>23</i>
<i>Grafikon 19. Ocena anketirancev trditve: V večini družin so določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme. ....</i>	<i>24</i>
<i>Grafikon 20. Ocena anketirancev trditve: Otrokom starši pogosto popustijo, ko jih kaj prosijo. ....</i>	<i>25</i>
<i>Grafikon 21. Ocena anketirancev trditve: Če otrok v trgovini joka, ker si neka zaželi, mu starši to kupijo. ....</i>	<i>26</i>
<i>Grafikon 22. Ocena anketirancev trditve: Otroke se dandanes zelo razvaja z materialnimi dobrinami. ....</i>	<i>27</i>
<i>Grafikon 23. Ocena anketirancev trditve: Že predšolski otroci si lahko veliko stvari določijo sami (npr. kaj bo jedel, oblekel...). ....</i>	<i>27</i>
<i>Grafikon 24. Ocena anketirancev trditve: V večini družin imajo jasno dnevno rutino (npr. čas obrokov, počitka...). ....</i>	<i>28</i>
<i>Grafikon 25. Ocena anketirancev trditve: V večini družin imajo določene kazni za neprimerno vedenje. ....</i>	<i>29</i>
<i>Grafikon 26. Ocena anketirancev trditve: Večina staršev je pri vzgoji doslednih (držijo se dogovorov in povedano izpolnijo). ....</i>	<i>29</i>
<i>Grafikon 27. Ocena anketirancev trditve: Večina staršev s svojimi otroki kvalitetno preživlja prosti čas (npr. bivanje na zraku, igre...). ....</i>	<i>30</i>
<i>Grafikon 28. Ocena anketirancev na vprašanje: Katere vrednote pri vzgoji so Vam najpomembnejše? .....</i>	<i>31</i>

POVZETEK

V današnjem času je vzgoja otrok zelo različna. Nekateri starši so popustljivi, spet drugi nekoliko bolj strogi in zato sva se odločila raziskati, katere vzgojne stile poznamo, kateri vzgojni stil prevladuje v današnjem času in kako se le-to kaže v vsakdanjem življenju in pri delu z otroki v vrtcu. Anketirala sva starše predšolskih otrok in strokovne delavce vrtca, saj naju je zanimal pogled obeh anketiranih skupin na današnjo vzgojo in ali prihaja do kakšnih razlik v mnenju med anketiranima skupinama. Opravila sva tudi intervju s psihologom, ki ima dvajset let izkušenj na tem področju.

V ta namen sva pripravila anketni vprašalnik o vzgoji ter vprašanja za intervju. Anketni vprašalnik je izpolnilo 164 anketirancev, od tega 63 staršev predšolskih otrok in 101 strokovnih delavcev vrtca. Intervju pa sva opravila s psihologom Heliodorjem Cvetkom.

Rezultati najine raziskovalne naloge so pokazali, da velika večina anketirancev meni, da je najbolj ustrezen demokratični vzgojni stil, da pa v današnji vzgoji prevladuje permissivni vzgojni stil. S tem se strinja tudi anketirani psiholog. Po mnenju anketiranih staršev in strokovnih delavcev vrtca so pri vzgoji najpomembnejše tri vrednote: ljubezen, spoštovanje in dogovarjanje. Okrog 90,0 % anketiranih staršev ocenjuje, da imajo doma na področju vzgoje postavljene jasne meje in se jih dosledno držijo. Medtem ko se anketirani strokovni delavci vrtca s tem le srednje strinjajo (67,0 %), oziroma jih 25,0 % ocenjuje, da temu ni tako. Večina anketiranih strokovnih delavcev vrtca tudi meni, da starši otrokom pogosto popustijo, ko jih otroci kaj prosijo. Tako starši kot tudi strokovni delavci vrtca pa so si enotni v tem, da so najpogostejše napake sodobne vzgoje ravno popustljivost, pomanjkanje meja in nedoslednost pri vzgoji. Psiholog k temu dodaja še kupovanje naklonjenosti otrok z dobrinami in želja, da so starši otrokovi prijatelji.

Z raziskovalno nalogo sva želela raziskati mnenja različnih anketiranih skupin o današnji vzgoji, saj je vzgoja otrok zelo pomembna za celotno družbo. Želiva si, da bi tudi najina raziskovalna naloga prispevala k temu, da bi o tem področju več razmišljali in da bi se zmanjšale najpogostejše napake.

ABSTRACT

Parents have different approach to education of their children. Some parents are permissive, some are strict, therefore we have decided to find out, what education types we know and what type dominates and how it is evident in our everyday life and at work with children at kindergarten. We questioned parents of pre-school children and some professional kindergarten workers and wanted to see the viewpoint of both groups on today's education and whether there are any differences among these groups. We made an interview with a psychologist, who has 20 years of experience.

In this purpose we made a questionnaire on education and an interview. Questionnaire was filled in by 164 correspondents, 63 parents of pre-school children and 101 professional workers in kindergarten. An interview was made with the psychologist Heliodor Cvetko..

The results of our research shows that the most of correspondents think that the most appropriate is the democratic way of education, but now the permissive educational style dominates. This is confirmed by the correspondent psychologist. According to the opinion of correspondent parents and professional workers there are three most important values at education like love, respect and making agreements. About 90% of correspondent parents think they have clear boundaries and they stick to them. Only about a half of correspondents agree with this (67%), 25 % of them disagree. Most of professional workers think that parents give up too soon, when children ask for something. Both, parents and professional workers agree that the most frequent mistakes of contemporary education is giving up, lack of boundaries and inconsistency. The psychologist mentions buying children's attention with material things and they wish to be friends with their children.

We wanted to find out various opinions of different groups about today's education, education is very important for the whole society. We wish our research would contribute to education viewpoints and to decrease the most common mistakes.

V današnjem času starši zelo različno vzgajajo svoje otroke, vzgoja danes se zelo razlikuje od vzgoje nekoč in zato sva se odločila, da bova raziskovala to temo. Raziskati želiva, kakšni vzgojni stili obstajajo, kako se med seboj razlikujejo in katere vzgojne stile starši najpogosteje uporabljajo pri vzgoji svojih otrok. Pri tem naju je zanimalo še mnenje o vzgoji današnjih staršev z vidika strokovnih delavcev vrtca in če prihaja do razlik med anketiranimi skupinama. Da bi dobila še boljši vpogled v obravnavano področje, sva izvedla tudi intervju s strokovnjakom s tega področja.

1 TEORETIČNI UVOD

V teoretičnem uvodu bova predstavila, kaj je vzgoja in značilnosti različnih vzgojnih stilov.

1.1 KAJ JE VZGOJA IN KATERE VZGOJNE STILE POZNAMO?

Osnovna in temeljna vzgoja poteka v družini, ki je temelj vsake družbe. Avtorica Carolyn Foster (po Coloroso, 1996: 40) družino opredeljuje kot minikulturo, ki ima skupen jezik, skupno naravnost in obnašanje. Vse to ena generacija utrjuje med svojo življenjsko potjo in predaja naslednji generaciji. Družina je človeška skupnost, v kateri se otrok s pomočjo svojih staršev razvija. V družini, kjer so prisotne tudi močne čustvene naveze, se otrok uči, pridobiva življenjske vrednote, spoznava ljudi in odnose med njimi ter se srečuje z vsakodnevnimi življenjskimi težavami (Lepičnik in Vodopivec, 1996; po Knafelc, 2019: 9). Kaj pa je vzgoja?

Vzgoja oziroma vzgajanje pomeni namerno delovanje odraslega človeka, usmerjeno v drugega (po navadi otroka, mladostnika). Gre za medčloveški odnos, pri čemer se prvi zaveda dosega svojih dejanj v večji meri ali na drugačen način kot drugi v odnosu. Običajno pojem vzgoja uporabljamo za odnos staršev do otrok in učiteljev do učencev, vendar le v pozitivnem smislu, torej takrat, ko gre za spodbudo tako imenovanega prvega v odnosu do drugega (Cvetko, 2015: 2).

Vzgoja je učenje otrok, da izbirajo ustrežnejši način svojega vedenja, da so odgovorni, da mislijo zase in izbirajo načine svojega vedenja. Vzgoja pa je tudi učenje sprejemanja odločitev (Severe, 2000: 13).

Heliodor Cvetko (2015: 4) poudarja, da sta pri vzgoji pomembni ljubezen in sprejetost. Družinska klima je pomembna za razvoj in funkcioniranje otroka, zato moramo za družinsko ozračje skrbeti. S tem, ko se starša potrudita za ljubeče partnerstvo, naklonjenost itd., otroku zagotavljata in zadovoljujeta njegove osnovne psihološke potrebe. Psihološka resnica je, da se ljudje lahko spremenijo iz strahu ali ljubezni. To se še posebej prepoznava pri delu z otroki. Vendar strah deluje samo na kratek rok, ljubezen pa deluje na daljši rok in je zato tudi vzgojno učinkovitejša.

Za vzgojo pa sta še pomembni doslednost in podpiranje. Doslednost je osnovna zahteva in zagotovilo učinkovite vzgoje. Če starši otroka hvalijo, grajajo ipd., morajo obljubljeni skoraj vedno izpolniti. V nasprotnem primeru, če straši ne bodo dosledni, bo otrok vedno znova preverjal, ali bo to, kar povedo, danes držalo ali ne. Kadar starši pri doslednosti naredijo izjemo, morajo le-to jasno opredeliti. Izjeme ne rušijo vzgojne avtoritete, če so le-te dovolj redke. Prav tako je tudi podpiranje za učinkovitost vzgoje ključnega pomena. Podpiranje pri otroku omogoča, da jasno ve, kaj zanj najpomembnejši ljudje v določeni situaciji od njega pričakujejo. Pri vzgojnem ukrepanju pa se ne bi smeli podpreti samo takrat, ko eden od staršev (vzgojiteljev) očitno izgubi živce in s svojimi posegi otroku nedvomno škoduje (Cvetko, 2015: 6).

Obstajajo različni vzgojni stili. Tudi če vzgojni stil ni edini dejavnik otrokovega razvoja, je zelo pomemben, saj je povezan z okoljem v družini in s kakovostjo življenjskega stila (Knafelc, 2019: 10). V nadaljevanju bova predstavila, kaj so vzgojni stili in katere vzgojne stile poznamo.

Peček Čuk in Lesar (po Knafelc, 2019: 9) sta vzgojni stil opredelili kot nek odnos med staršem oz. vzgojiteljem in otrokom, pri katerem se prepletajo skupki metod, postopkov in sredstev, s katerimi poskušajo, z določenimi lastnostmi, vzgojiti posameznika. Avtorica Milica Bergant (po Knafelc, 2019: 9), po kateri poznamo tri različne vzgojne stile, je pri nas to temo tudi podrobneje raziskovala in njeno razdelitev vzgojnih stilov povzemajo tudi mnogi drugi pedagogi. Tako poznamo: represivni/avtoritarni vzgojni stil, demokratični/avtoritativni vzgojni stil ter laissez-faire/popustljivi/permisivni vzgojni stil. Omenjene vzgojne stile bova v nadaljevanju podrobneje opisala.

Peček Čuk in Lesar (po Knafelc, 2019: 10) pravita, da je **represivni vzgojni stil** značilen za patriarhalni tip družine in pa za vse vzgojne koncepte, katerih predpostavka je ta, da je osnovna naloga na svoje otroke prenesti moralna pravila, norme, vrednote in načine vedenja, ki so uveljavljeni v družbi. Starši, ki uporabljajo avtoritarni vzgojni stil, pričakujejo, da bo njihov otrok ubogljiv in bo upošteval njihovo strogost. Vez med starši in otroki ni močna, saj si niso tako zelo blizu in se z njimi ne pogovarjajo odkrito, prav tako pa želijo imeti starši nadzor in moč nad svojim otrokom (Knafelc, 2019: 11).

Lepičnik Vodopivec (po Knafelc, 2019: 11) pravi, da naj bi imeli starši pri tem vzgojnem stilu že vnaprej načrt, kako naj bi se obnašali njihovi otroci. Prav tako pa so ti starši za dosego ciljev zmožni uporabiti silo in tako ne spoštujejo otrokovih potreb. Ta vzgojni stil temelji na nagradah in kaznih in to je edino, kar motivira otroka pri delu, saj je notranje nemotiviran. Če pa pravil otrok ne upošteva, sledi kazen.

Ručigaj (po Knafelc 2019: 11) pa tudi pravi, da je kazen psihična oz. fizična. Tako starši svoje otroke pretepajo, kregajo itd. Otrok misli, da je ničvreden, neumen, nesposoben, vse to pa zato, ker starši pri njem vidijo samo napake. Otrok se skozi celo življenje boji posledic, da bi dobil kazen in to vodi do kasnejših napačnih odločitev in podleganja slabi družbi.

Pri tem vzgojnem stilu se otrok ne more postaviti zase, avtonomija pa je omejena oz. je sploh ni. Starši imajo popoln nadzor nad otrokom, otroci pa so staršem podrejeni in sledijo njihovim zahtevam (Peček Čuk in Lesar; po Knafelc, 2019: 11).

V **demokraciškem ali avtoritativnem vzgojnem stilu** so na prvem mestu vrednote, ki poudarjajo enakost, odgovornost in svobodo. Cilj je, da je otrok srečen, ustvarjalen, samoiniciativen in kritičen. Takšen vzgojni stil spodbuja otrokovo odgovorno ravnanje, postopno zmanjševanje odvisnosti od staršev, samostojnost, pogajanje, sklepanje kompromisov, sodelovanje in spoštovanje drugega. Demokratiški stil spodbuja odgovorno, notranje motivirano sodelovanje, zmanjšuje odvisnost od vzgojitelja, potrebo po zunanjem vrednotenju, razvija osebno moč, izboljšuje posameznikovo samozavest, razvija zmožnost odločanja, odgovorno vedenje in spretnost upravljanja samega sebe, zmožnost sklepanja kompromisov, pogajanja, sodelovanja in spoštovanja potreb drugih (Peček Čuk in Lesar, 2009; po Knafelc, 2019: 11).

Starši, ki otroka vzgajajo v tem vzgojnem stilu, uspeh dosežejo najhitreje, saj se z otrokom o vsem pogovorijo. Pozitivna plat je, ker otroku povedo, kaj je naredil narobe, se skupaj pogovorijo, kako bodo stvar rešili in ne uporabljajo žaljivk. Otroku pomagajo priti do samostojnosti s pogovorom in razlago, kakšno napako je naredil in kako naj jo popravi. Starši menijo, da otrok naredi napako, ker nima dovolj izkušenj. Velikokrat razmišljajo, zakaj je prišlo do problema in skrbijo, da skupaj dosežejo najboljše rezultate (Hauck, 1988; po Knafelc, 2019: 12).

Pri demokratiškem vzgojnem stilu je poudarek na obojestranskem spoštovanju, saj starši svoje otroke želijo vzgojiti v odgovorne, zrele in samostojne ljudi. Otrokom je popolnoma jasno, kaj je meja, kaj lahko počnejo in česa ne smejo, zavedajo se, kakšna so pravila, norme, vrednote in počutijo se varne. Odgovornosti se otrok uči počasi, saj si starši otrokovih problemov ne prilastijo, ampak jim jih le pomagajo rešiti. Otroku prepustijo, da doživi negativne in pozitivne občutke pri svojih odločitvah. Na ta način si otrok zna sam postaviti mejo in svobodo, kjer se dobro počuti (Knafelc, 2019: 12).

Starši, ki vzgajajo v demokratiškem vzgojnem stilu, so razumevajoči tudi, ko otrok naredi nekaj nezrelega, na različne načine pa se trudijo najti rešitve. Družina, ki tako vzgaja, je zelo povezana. Starši upoštevajo, da je otrok individuum, člani družine so odvisni drug od drugega, od podpore in spodbude, komunicirajo zelo veliko, vsestransko in pogosto. Med seboj se razumejo, si pomagajo in skupaj ustvarjajo (Lepičnik Vodopivec, 1996; po Knafelc, 2019: 12).

V nadaljevanju bova predstavila še **laissez-faire, popustljiv** oz. tudi imenovan **permisivni vzgojni stil**. Permisivni vzgojni stil je za otroke najmanj vsiljiv, saj meni, da je najboljše otroka ne omejevati, saj je on sam sposoben spreminjati svoje vedenje, da je kazen napad na otroka, postavljanje pravil pa ogroža njegov razvoj. V tem vzgojnem stilu prevladuje miselnost, da je prisila nad otrokom nekaj, kar kvari njegov razvoj in ustvarjalni potencial.

Permisivna vzgoja je namenjena temu, da otroka varuje pred vplivi zunanosti, ker negativno delujejo na otroka. Otrok je po naravi dober, družba pa ga kvari. V prvem načrtu te vzgoje sta otrokova samostojnost ter to, da si starš na podlagi otrokovih potreb prilagodi vzgojo. Pojavijo se zahteve po vzgoji, ki temelji na otrokovih vzgojnih potrebah (Peček Čuk in Lesar, 2009; po Knafelc, 2019: 13).

Ručigaj (2012; po Knafelc, 2019: 13) pravi, da je ta stil vzgoje popustljiv, kjer se starši prilagajajo otroku in njegovim zahtevam. Tukaj ni pravil, ni mej in ni omejitev. Vsi se prilagajajo otroku, ga upoštevajo in tako otrok postane razvjen, saj išče le svoje zadovoljstvo in užitke. Ta vzgoja staršev pravzaprav sploh ni vzgoja. Vloga staršev je pri tem vzgojnem stilu podrejena, otroci postavljajo pogoje in zahteve. Ko otrok odraste, lahko pride do težav, saj jih ni sposoben prebroditi. Starši so glavni krivci, da otrok ni zmožen sprejemati in se spopadati z omejitvami današnjega časa, ki se lahko pripetijo v življenju posameznika. Tudi ko otrok odraste, starš namesto njega sprejema odločitve, saj otrok tega ni sposoben, oni pa so mu čustveno naklonjeni. Otroci ne razvijejo občutka samostojnosti in odgovornosti, ker jim starši tega niso omogočili (Gostečnik idr., 1999; po Knafelc, 2019: 13).

Retuznik Bozovičar in Krajnc (2010; po Knafelc, 2019: 13) pravita, da ta vzgojni stil izhaja iz otroka, vendar se ne osredotoča na razvoj otrokovih potencialov, temveč le na vedenjske vzorce, ki si jih starš želi. Pri taki vzgoji, ki nima omejitev, je otrok lahko sebičen, brezbrizen, egocentričen, domišljav, ima nizko samopodobo ter mu manjka občutek varnosti. Hauck (1988; po Knafelc, 2019: 13) meni, da je, če otroka vzgajamo preveč potrpežljivo, popustljivo in ljubeznivo ter naša vzgoja nima mej, to zanj škodljivo. Otrok postane čustveno nezrel in odvisen od starša, nesamostojen in nesamozavesten. Otroka je lahko sram, zapade v depresijo, se ne zna ceniti in se počuti krivega, ne zna živeti s frustracijami in krivicami, ki ga obdajajo, ko odraste, med drugim pa se ne zaveda posledic kršenja pravil. Starši ga niso znali naučiti, kako lahko uresniči svoje sanje.

1.2 POMEN VZGOJE ZA RAZVOJ OTROKA IN POGOSTE NAPAKE

Način vzgoje je zelo pomemben za kasnejše življenje in uspeh človeka v družbi. To so potrdili britanski znanstveniki. Otroci, ki so vzgajani v ljubezni, toplini in z razumevanjem, a hkrati z jasnimi mejami in njihovim upoštevanjem, so dvakrat bolj uspešni od otrok, ki so vzgajani liberalno ali prestrogo (<http://druzina.ena.com>).

Novejše raziskave o vzgoji in o oblikovanju karakterja otrok med 9000 družinami so pokazale, da je za pravilno izoblikovanje karakterja najpomembnejša prav vzgoja. Pomembnejša je od materialnih dobrin, bogastva družine, poslovnega statusa matere, družinskega statusa (poročeni, neporočeni). Ravnotežje topline in discipline izboljšuje socialne veščine pri otrocih. Izboljšuje jih veliko bolje kot avtoritativen ali preveč svoboden način vzgoje – takšni otroci so namreč v starostni dobi 5 let veliko težje obvladljivi kot otroci s »pravilno« vzgojo. Ti imajo pri petih letih dobro izražen karakter, so marljivi, imajo dobro samokontrolo in empatijo. Prav te

kvalitete pa so raziskovalci tudi ocenili za najpomembnejše za kasnejše življenje (<http://druzina.ena.com>).

Današnji starši pogosto vzgajajo s »trdo roko« – poleg vrste prepovedi pa so nagnjeni k pogostemu protislovju in popustljivosti. Ta pa na koncu pripelje v nedograjen karakter njihovih otrok. Vse več staršev svojim otrokom ne zna reči »ne«. Medtem ko je za zdrav psihični razvoj poleg ljubezni potrebna dnevna »doza« frustracij, iz katerih se učijo, kako obvladovati prepreke v življenju, kako doseči tisto, kar želijo, kako se obnašati, ko ni vse po njihovem ... kako razumeti in občutiti druge ljudi ... (<http://druzina.ena.com>).

Če se starši trudijo, da se izognejo situacijam, da bi bil otrok vznemirjen in frustriran, mu odvzamejo dragocene priložnosti, da se nekaj nauči. Če podredijo vse, tudi lastne potrebe, svojim otrokom, potem se lahko zgodi, da jih naučijo nečesa, česar si niso želeli – da so vedno na prvem mestu in da drugi ljudje niso pomembni. Celo učijo jih na lastnem vzgledu, da je v redu, če se jim vsi podrejajo. Ampak v življenju vedno ne bo otrok v središču dogajanja, prav tako vedno ne bo vse po njegovi volji, zato je pomembno, da otrok to izkusi že v otroštvu (<http://druzina.ena.com>).

Podobno ugotavlja tudi psihologinja in terapevtka Eva Hrovat Kuhar (2017), da je ključna težava v tem, da želijo starši otroku vse prepogosto le ugoditi in mu vse nuditi, preveč stvari skušajo narediti namesto njega. Ne zavedajo se, da na dolgi rok s tem otroku samo škodijo. Obenem pozabljajo nase, na svoje potrebe. Najprej morajo biti starši sami zadovoljni, tako bodo lažje vzgajali in obenem naučili otroke, da niso center družine, temveč le njen del.

Ena od napak, ki jih avtorica tudi omenja, je čustveno manipuliranje. Kot primer navaja, da nekatere mame znajo reči: »Jaz bom kar umrla, če boš ti poreden.« ali »Zdaj je pa mamica tako žalostna, da ji bo kar srček počil.« takšne izjave si otrok težko predstavlja. Lahko pa pride do travmatične posledice takega stavka, če se mami kasneje res nekaj zgodi. Otrok mora storiti nekaj zato, ker je to prav, ker se spodobi, ker je to zahteva staršev, ne pa iz odgovornosti do starševskih čustev. Ko mama otroku reče, da je žalostna, ker ni pospravil, je v resnici jezna in tako prihaja do pojmovne zmede med čustvi, saj dobiva otrok dvojna sporočila in se kasneje ne bo znašel v tem, kaj čuti (Hrovat Kuhar, 2017).

Avtorica Eva Hrovat Kuhar (2017) poudarja tri stebre dobre vzgoje: ljubezen, postavljanje meja in potrpežljivost. Najpogosteje starši popustijo pri postavljanju meja. Kadar otrok joka, ker je utrujen, lačen ali neprespan, joka iz stiske. Velikokrat pa joka, ker nekaj zahteva – »jaz to zahtevam in te bom prisilil, ker jaz, otrok, vem, da bolj bom jokal, bolj boš nepotrpežljiv in bolj boš nepotrpežljiv, bolj bom jaz uspešen«. Tega seveda ne počne zavestno, ampak je tako vedenje posledica njegovih izkušenj. Tak jok izsiljevanja je zelo prepoznaven. Če vidimo otroka, ki besno joka, potem za kratek čas neha in pogleda mamo, če ga gleda in nato joka naprej. Potrebno je torej ločiti jok iz stiske, ko starši morajo otroka nujno potolažiti, od izsiljevalskega joka, ko želi otrok z njim le prisiliti starše, da bi mu ugodili.

Mnogim staršem je težko gledati otroka, kako joka, pa čeprav s tem samo izsiljuje. Najprej morajo to razčistiti s seboj. Pomembno je ločiti potrebo od želje. Potrebo je nujno zadovoljiti, željo pa včasih ja, včasih ne. Potreba je hrana, čokoladica je pa želja. Želja je stvar dogovora, razmisliti moramo, ali bomo ugodili zaradi tega, ker se nam zdi to prav ali zgolj zaradi želje po izogibanju konflikta. Če mu ustrezemo zaradi slednjega, konflikt samo prestavimo do naslednje želje, v nedogled pa tako seveda ne gre, saj bi postal otrok zelo razvajen (Hrovat Kuhar, 2017).

1.3 OPREDELITEV PROBLEMA IN HIPOTEZE

Za to raziskovalno nalogo sva se odločila, ker sva se želela več naučiti o vzgoji in vzgojnih stilih v današnjem času. V ta namen sva se odločila anketirati starše in strokovne delavce vrtca. Želiva tudi ugotoviti, ali prihaja do razlik v mišljenju staršev in strokovnih delavcev vrtca ter kateri vzgojni stil je najbolj uporabljen v digitalni dobi. Prav tako sva opravila intervju s strokovnjakom iz Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše Maribor.

Zastavila sva si naslednje cilje:

- pridobiti več teoretičnega znanja o vzgoji in različnih vzgojnih stilih;
- ugotoviti, po katerem vzgojnem stilu vzgajajo današnji starši svoje otroke;
- ugotoviti, kaj pravijo o vzgoji staršev v današnjem času strokovni delavci vrtca.

Zastavila sva si naslednje hipoteze:

1. da več kot 80 % anketirancev (staršev in strokovnih delavcev vrtca) meni, da je najbolj ustrezen demokratični vzgojni stil;
2. da več kot 80 % anketirancev (staršev in strokovnih delavcev vrtca) meni, da pri današnji vzgoji prevladuje permissivni (popustljivi) vzgojni stil;
3. da ima več kot polovica anketiranih staršev pri vzgoji postavljene jasne meje, ki se jih dosledno držijo;
4. da več kot polovica anketiranih staršev svoje otroke pogosto razvaja;
5. da več kot 60 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca ocenjuje, da starši pri vzgoji otrok ne postavljeno jasne meje in niso dosledni;
6. da več kot 60 % anketiranih strokovnih delavcev ocenjuje, da starši svoje otroke preveč razvajajo.
7. da prihaja do razlik v tem, kako starši in strokovni delavci vrtca ocenjujejo današnjo vzgojo staršev.

2 EMPIRIČNI DEL

2.1 VZOREC

V raziskovalno nalogo o današnji vzgoji so bili vključeni starši predšolskih otrok in strokovni delavci vrtca. Anketni vprašalnik za starše je skupno izpolnilo **63 anketirancev**. Od tega je bilo 59 ženskega spola, 3 anketiranci moškega spola in en anketiranec ni označil spola. Po starosti je bilo 57 anketirancev v starosti skupini od 21 do 40 let, 6 anketirancev pa je bilo starejših od 41 let. 62 anketirancev ima končano srednješolsko ali višjo izobrazbo, en anketiranec pa osnovno šolo. 56 anketirancev je iz vzhodne Slovenije, 5 anketirancev iz zahodne, 2 anketiranca pa nista navedla regije.

Anketni vprašalnik za strokovne delavce je izpolnil **101 anketirancev**. Od tega je bilo 98 anketirancev ženskega spola in 2 moškega spola, en anketiranec pa spola ni označil. Po starosti spada 45 anketirancev v starostno skupino od 21 do 40 let, 53 anketirancev spada v starostno skupino od 41 do 60 let, 2 anketiranca sta starejša od 61 let, en anketiranec pa starostne skupine ni označil.

Anketirani strokovni delavci vrtca so navedli tudi svojo delovno dobo na področju vzgoje in izobraževanja. 13 anketirancev ima delovnih izkušenj od 0 do 5 let, 10 anketirancev jih ima od 6 do 10 let, 29 anketirancev od 11 do 15 let, 17 anketirancev od 16 do 20 let, 9 anketirancev od 21 do 25 let, 7 anketirancev od 26 do 30 let, 8 anketirancev od 31 do 35 let in 5 anketirancev, ki ima delovnih izkušenj od 36 do 40 let. Pri tem je bila najkrajša delovna doba 1 leto, najdaljša pa 40 let.

Anketiranci so bili iz občine Murska Sobota (35 anketirancev), občine Beltinci (10 anketirancev), občine Rogašovci (7 anketirancev), občine Tišina (6 anketirancev), občine Puconci (5 anketirancev), občine Grad (5 anketirancev), občine Kuzma (4 anketiranci), občine Lendava (4 anketiranci), občine Cankova (3 anketiranci), občine Moravske Toplice (3 anketiranci), občine Šalovci (2 anketiranca), občine Radenci (2 anketiranca), občine Gornji Petrovci (2 anketiranca), občine Velika Polana (2 anketiranca), občine Turnišče (2 anketiranca) in občine Duplek, Gorišnica, Črenšovci, Maribor ter Kobilje (vsaka občina po en anketiranec).

Opravila sva tudi intervju s psihologom, integrativnim psihoterapevtom in supervizorjem Heliodorjem Cvetkom, ki je zaposlen v Svetovalnem centru za otroke, mladostnike in starše Maribor.

2.2 UPORABLJENI PRIPOMOČKI, POSTOPEK ZBIRANJA IN OBDELAVE PODATKOV

V raziskovalni nalogi sva uporabila **anketni vprašalnik o vzgoji otrok za strokovne delavce vrtca**. Pri sestavi ankete sva si pomagala s strokovno literaturo in z lastnimi izkušnjami. Vprašalnik vsebuje demografske podatke ter 8 vprašanj, od katerih so štiri vprašanja odprtega

tipa (4., 6., 7. in 8. vprašanje) ter štiri vprašanja zaprtega tipa. Med vprašanji zaprtega tipa je bilo tretje vprašanje v obliki trditev, na katere so anketiranci odgovarjali s pomočjo petstopenjske ocenjevalne lestvice (ocena 1- sploh ne velja in ocena 5- popolnoma velja), ponujen pa jim je še bil odgovor »Ne morem oceniti«.

V raziskovalni nalogi sva prav tako uporabila **anketni vprašalnik za starše o vzgoji otrok**. Anketni vprašalnik za starše vsebuje demografske podatke ter 7 vprašanj s področja vzgoje. Od katerih so bila tri vprašanja odprtega tipa (1., 2., in 7. vprašanje), vsa ostala vprašanja so bila zaprtega tipa. Med vprašanji zaprtega tipa je bilo peto vprašanje v obliki trditev, na katere so anketiranci odgovarjali s pomočjo petstopenjske ocenjevalne lestvice (ocena 1- nikoli in ocena 5- vedno).

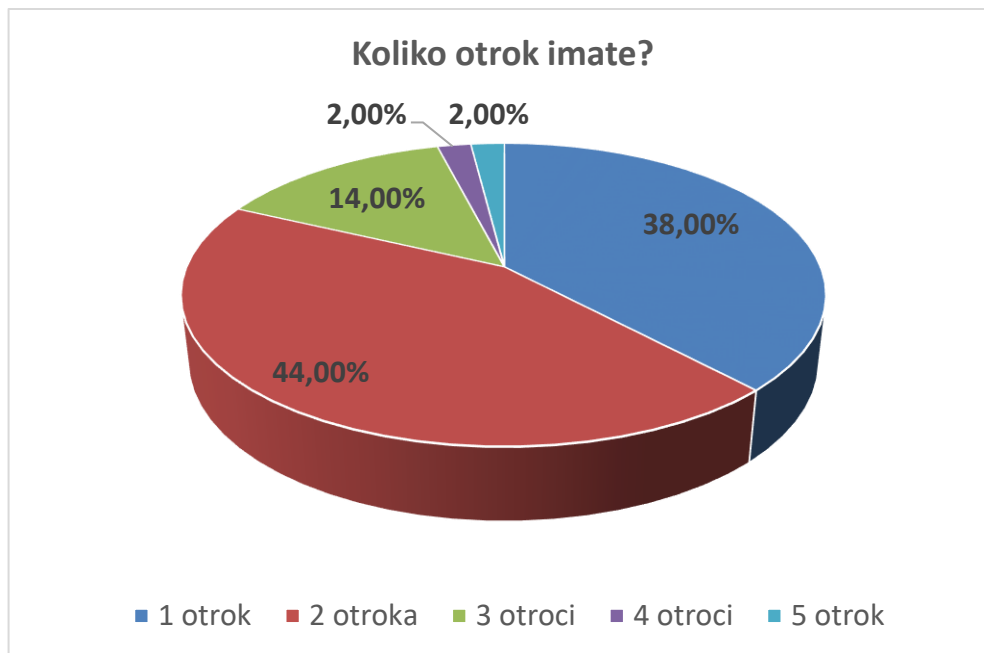
Anketi sva pripravila v orodju za spletne ankete 1KA. Podatke sva zbirala od novembra 2020 do sredine januarja 2021. Grafični prikaz rezultatov sva pripravila v programu Microsoft Excel, in sicer v januarju 2021.

Pripravila sva tudi vprašanja za kratek intervju, ki sva ga izvedla 11. 3. 2021 na daljavo, preko aplikacije ZOOM.

3 REZULTATI

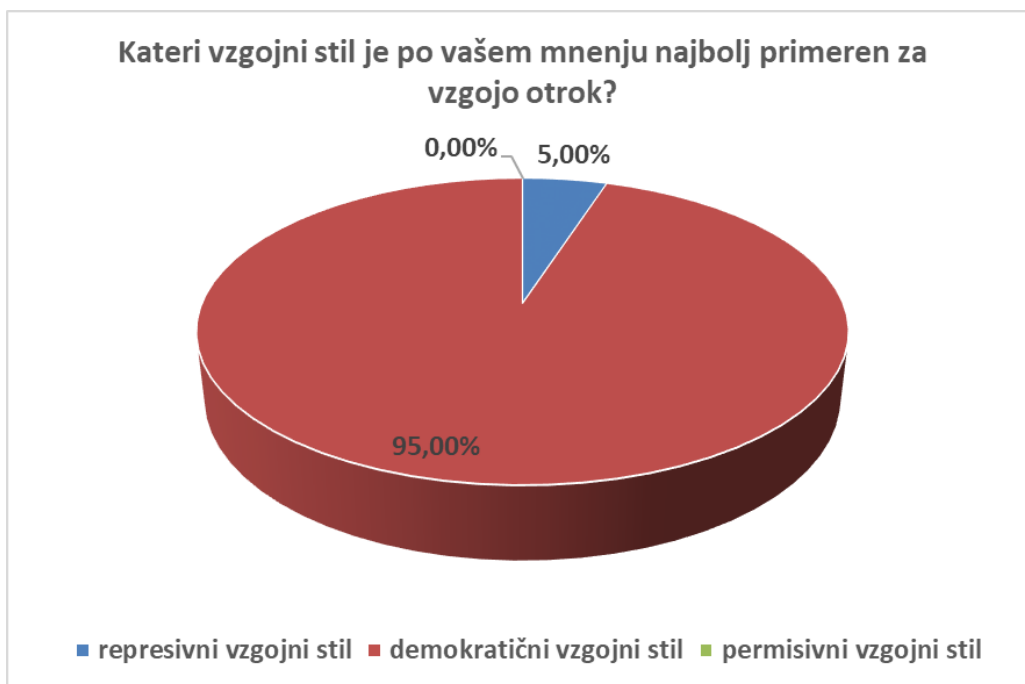
3.1 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STARŠE

Grafikon 1. Odgovori anketirancev na vprašanje: *Koliko otrok imate?*

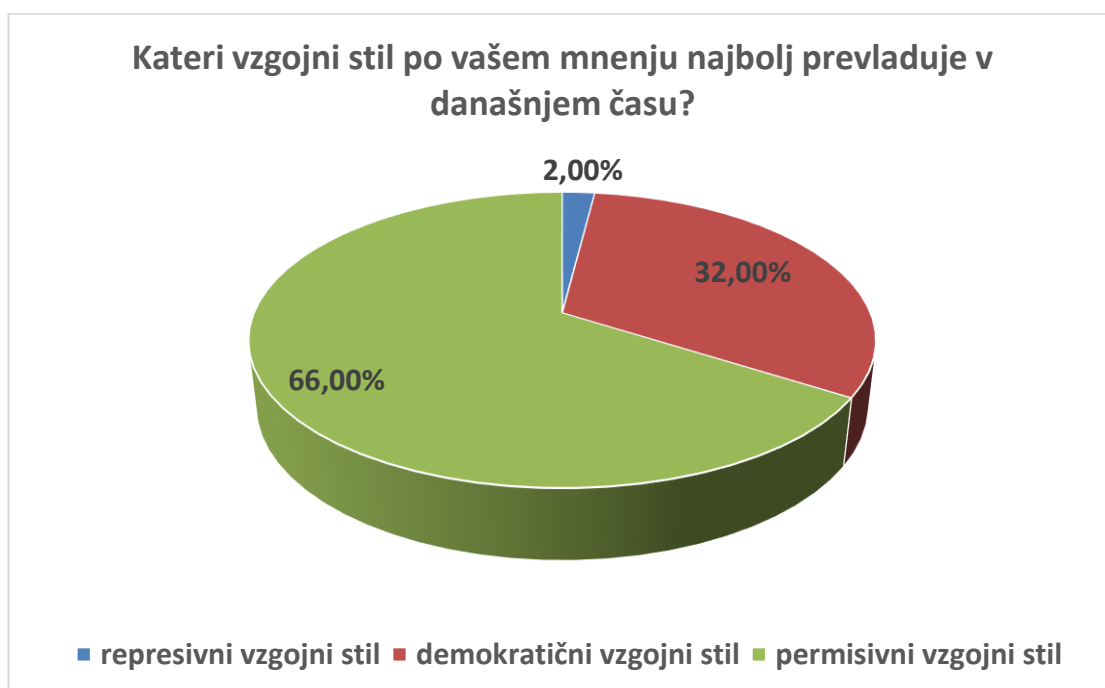
Iz grafikona 1 vidimo, da ima največ anketiranih staršev (44,0 %) dva otroka, nekoliko manj (38,0 %) anketiranih staršev pa ima enega otroka, 14,0 % anketirancev pa tri otroke. Le malo staršev (okrog 2,0 %) ima 4 ali 5 otrok.

V nadaljevanju smo starše povprašali, kolikšna je starost njihovih otrok. Starost predšolskih otrok je od 11 mesecev do 6 let. 8 anketiranih staršev ima enoletnega otroka, 11 staršev dvoletnega otroka, 15 staršev triletnega otroka, šest staršev štiriletnega otroka, 15 staršev petletnega otroka, štirje starši šestletnega otroka. Trije starši na to vprašanje niso odgovorili. Nekateri starši imajo poleg predšolskega otroka še starejše otroke.

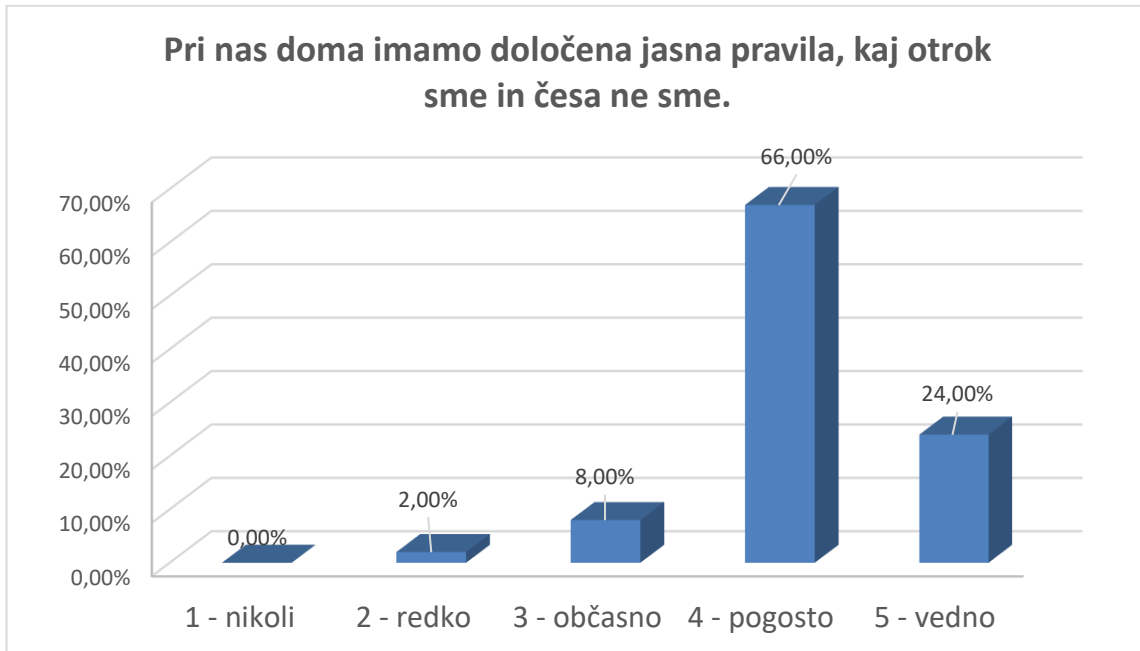
Grafikon 2. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok?

Dobljeni rezultati (grafikon 2) kažejo, da je velika večina anketiranih staršev (95,0 %) pri vprašanju, kateri vzgojni stil je po njihovem mnenju najbolj primeren, izbrala odgovor demokratični vzgojni stil. Le 5,0 % anketirancev je izbralo odgovor represivni vzgojni stil. Nihče od anketirancev pa ni izbral odgovor permisivni vzgojni stil.

Grafikon 3. Odgovori anketirancev na vprašanje: Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času?

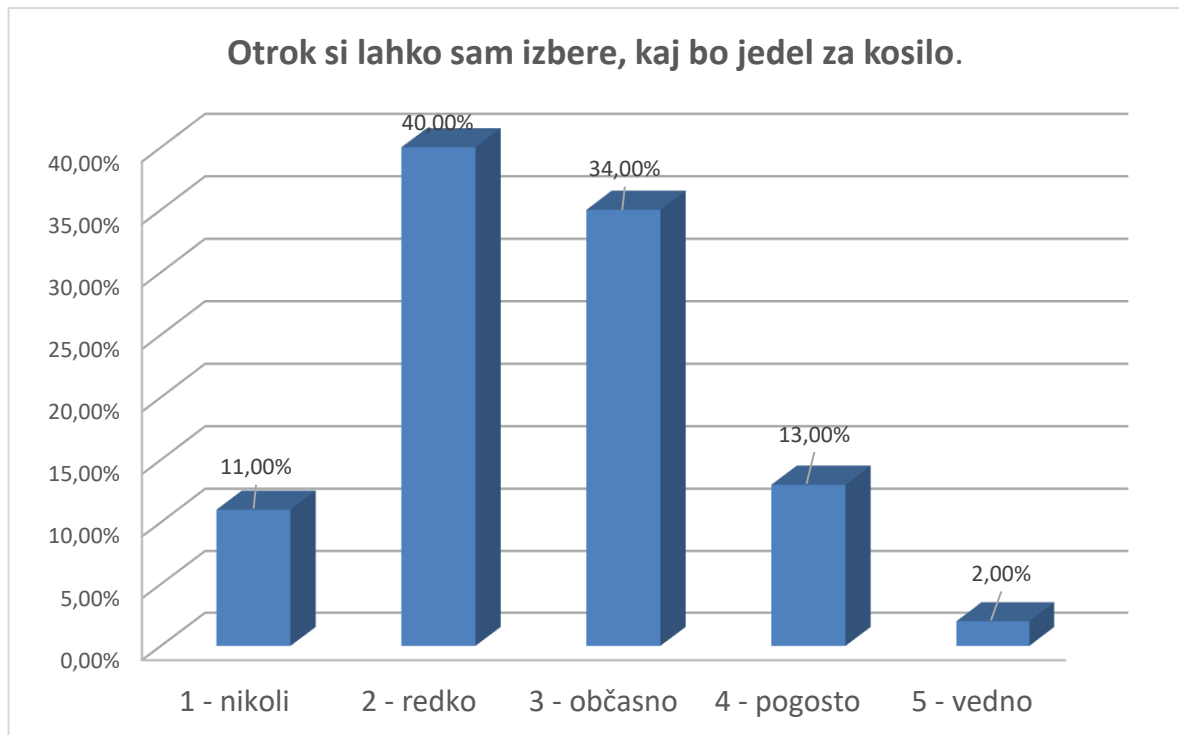
Iz grafikona 3 vidimo, da sta dve tretjini anketiranih staršev pri vprašanju, kateri vzgojni stil najbolj prevladuje v današnjem času, izbrali odgovor permisivni vzgojni stil. Približno ena tretjina anketirancev (32,0 %) je izbrala odgovor demokratični vzgojni stil. Najmanj anketirancev (2,0 %) pa je izbralo odgovor represivni vzgojni stil.

Grafikon 4. Ocene anketirancev trditve: Pri nas doma imamo določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme.

Izračunano povprečje znaša 4,1.

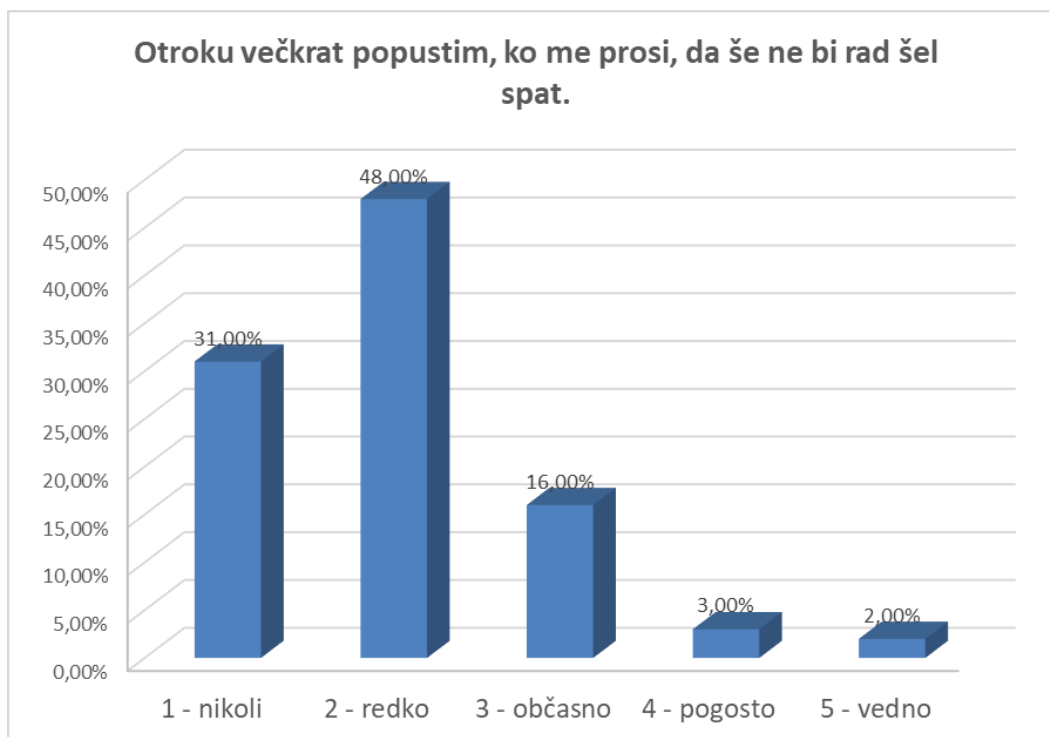
Rezultati kažejo (grafikon 4), da je pri trditvi doma imamo določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme, največ anketiranih staršev (66,0 %) izbralo oceno 4 (pogosto). Okrog ena četrtnina (24,0 %) anketirancev pa je izbrala oceno 5 (vedno). Nihče od anketirancev pa ni izbral ocene 1 (nikoli). Tudi izračunano povprečje je visoko.

*Grafikon 5. Ocene anketirancev trditve: **Otrok si lahko sam izbere, kaj bo jedel za kosilo.***

Izračunano povprečje znaša 2,5.

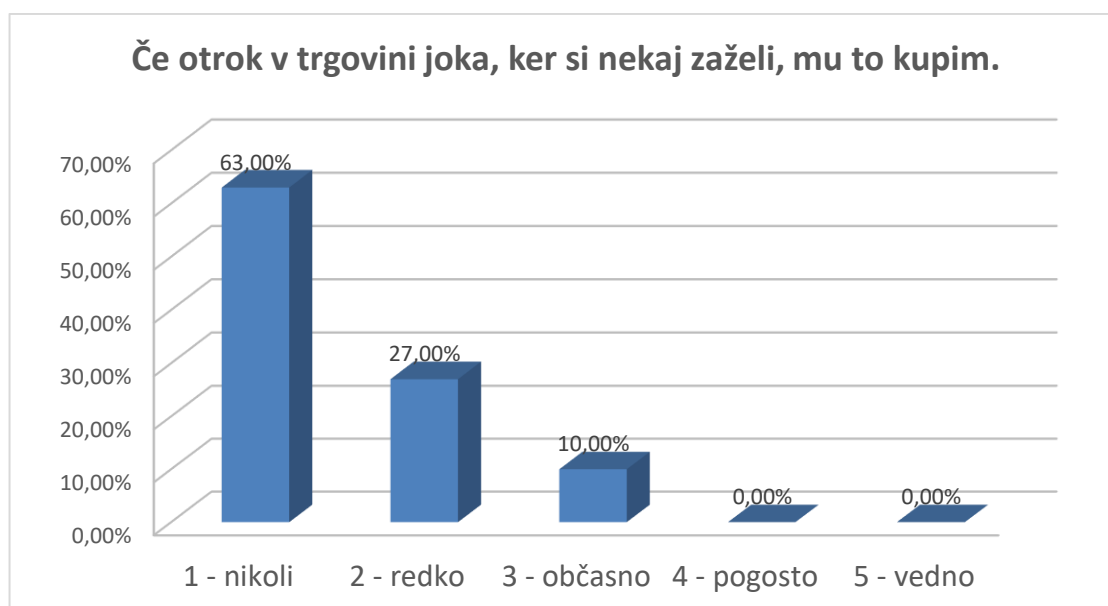
Iz grafikona 5 vidimo, da je največ anketirancev (40,0 %) pri trditvi, da si otrok lahko sam izbere, kaj bo jedel za kosilo, izbralo oceno 2 (redko). Nekoliko manj anketiranih staršev (34,0 %) je izbralo oceno 3 (občasno). Najmanj staršev (2,0 %) pa je izbralo oceno 5 (vedno). Iz izračunanega povprečja vidimo, da znaša 2,5.

Grafikon 6. Ocene anketirancev trditve: *Otroku večkrat popustim, ko me prosi, da še ne bi rad šel spat.*

Izračunano povprečje znaša 2,0.

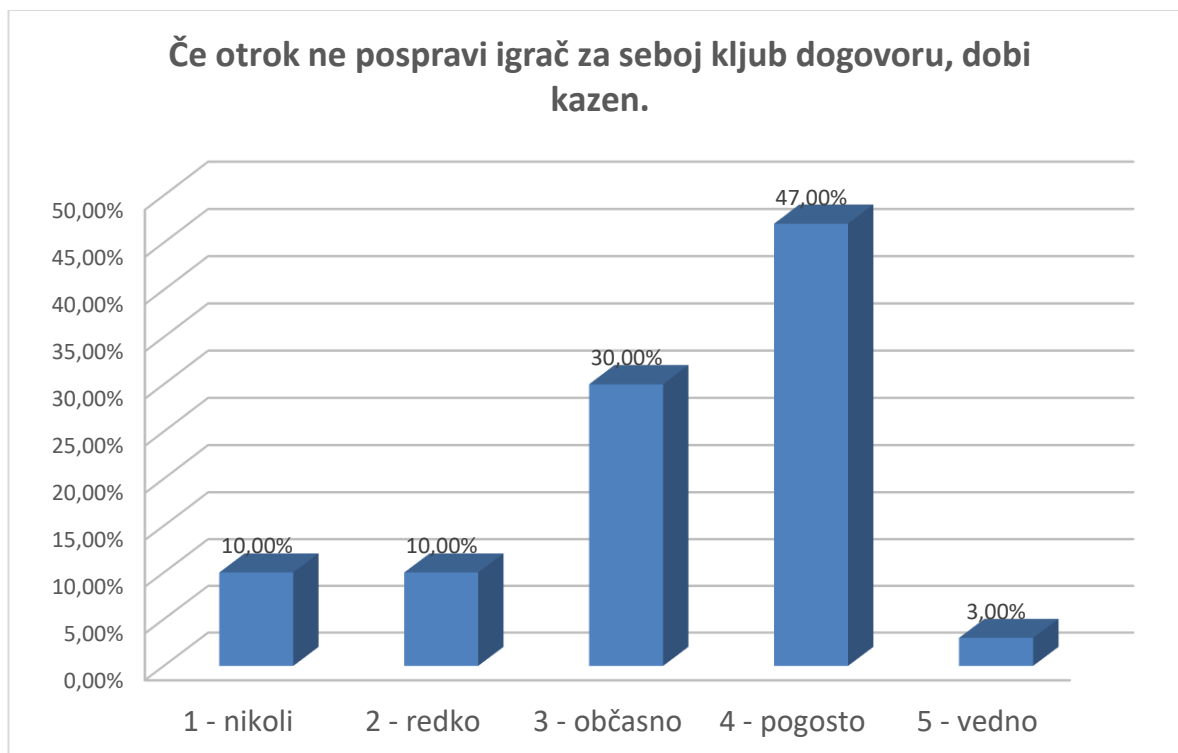
Rezultati kažejo (grafikon 6), da je skoraj polovica anketirancev (48,0 %) pri trditvi, otroku večkrat popustim, ko me prosi, da še ne bi rad šel spat, izbrala oceno 2 (redko). Nekaj manj kot tretjina anketirancev (31,0 %) je izbrala odgovor 1 (nikoli). Izračunano povprečje je nizko.

Grafikon 7. Ocene anketirancev trditve: *Če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu to kupim.*

Izračunano povprečje 1,5.

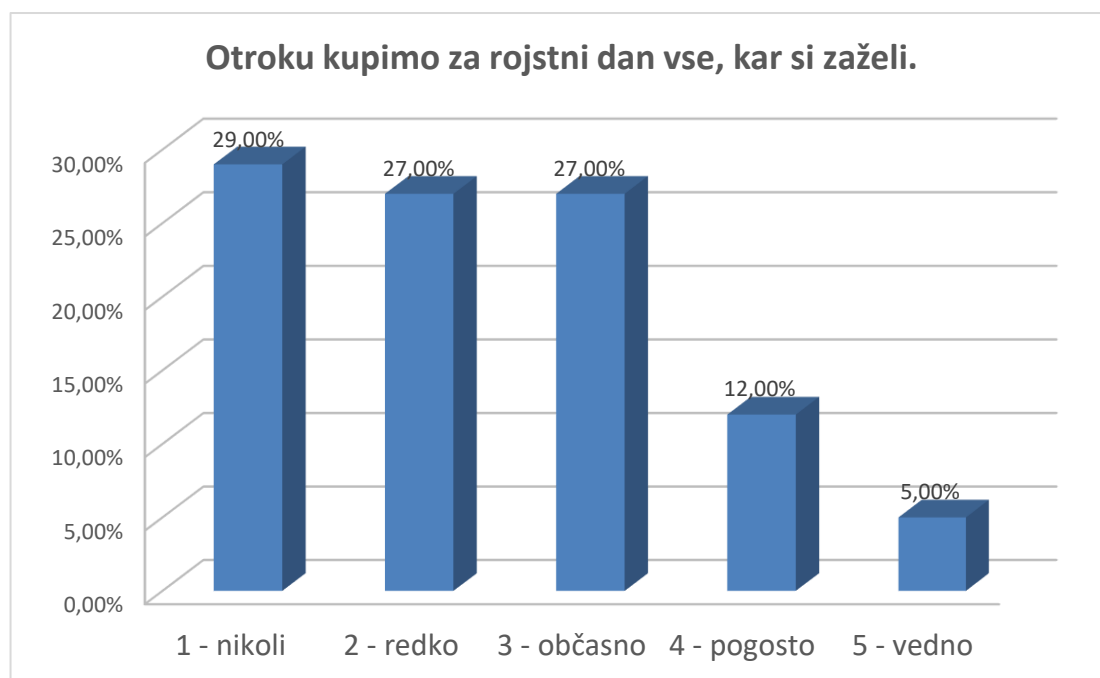
Grafikon 7 prikazuje rezultate trditve, če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu to kupim. Starši so najpogosteje (63,0 %) izbrali oceno 1 (nikoli). 27,0 % anketiranih staršev je trditev ocenila z 2 (redko). Nihče ni izbral oceni 4 in 5. Izračunano povprečje je nizko (1,5).

Grafikon 8. Ocene anketirancev trditve: Če otrok ne pospravi igrač za seboj kljub dogovoru, dobi kazen.

Izračunano povprečje je 3,2.

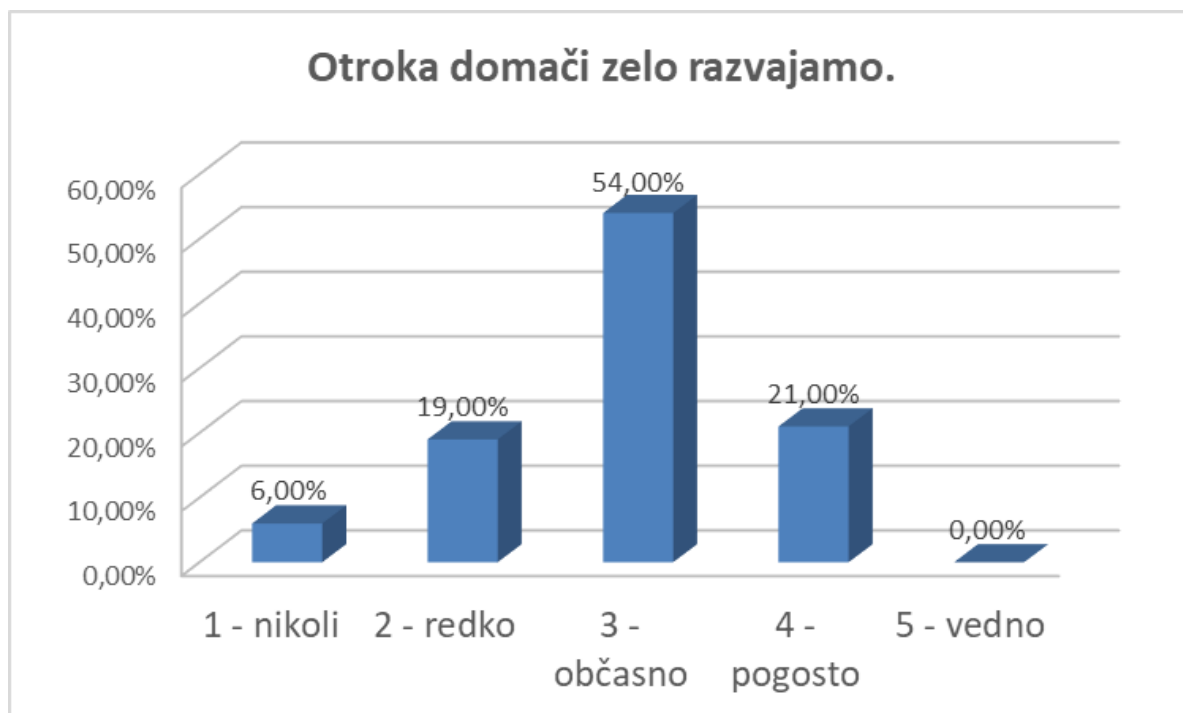
Iz grafikona 8 vidimo, da je skoraj polovica anketiranih staršev (47,0 %) pri trditvi, če otrok ne pospravi igrač za seboj kljub dogovoru, odgovorila z oceno 4 (pogosto). Nekoliko manj kot ena tretjina staršev je odgovorila z oceno 3 (občasno). 10,0 % anketiranih staršev je izbralo oceno 2 (redko) in enak odstotek tudi oceno 1 (nikoli). Najmanj anketirancev (3,0 %) je izbralo oceno 5 (vedno). Izračunano povprečje je srednje visoko.

Grafikon 9. Ocene anketirancev trditve: *Otroku kupimo za rojstni dan vse, kar si zaželi.*

Izračunano povprečje je 2,4.

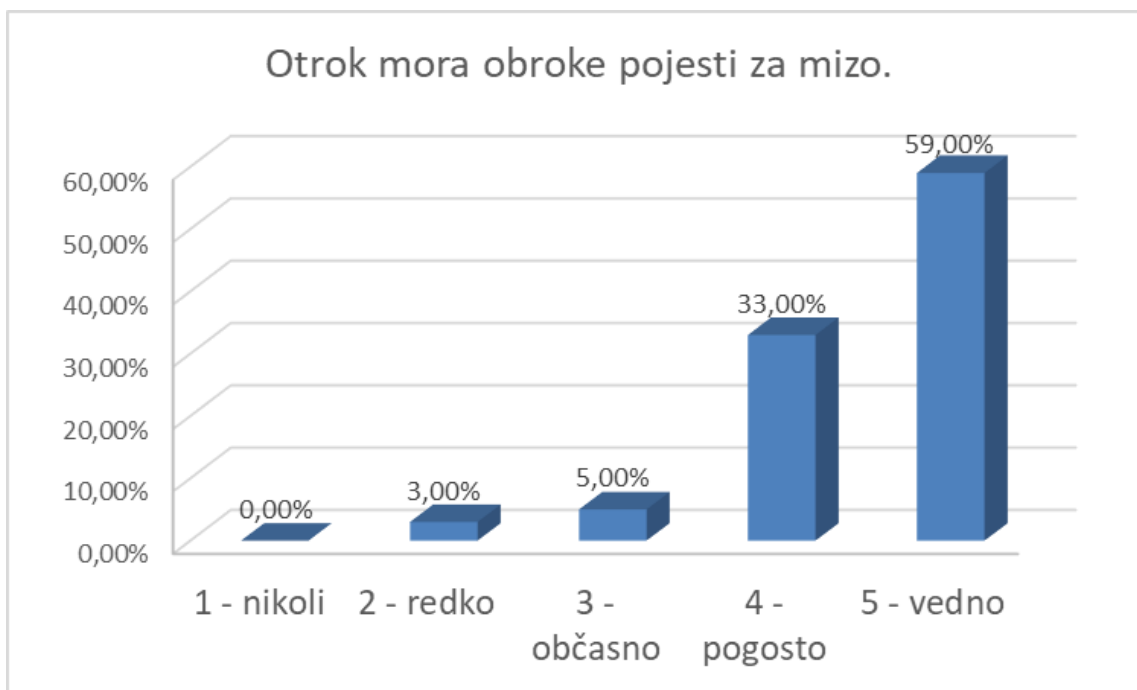
Rezultati kažejo (grafikon 9), da so anketiranci pri trditvi otroku kupimo za rojstni dan vse, kar si zaželi, največkrat (29,0 %) izbrali oceno 1 (nikoli). Nekoliko nižji odstotek anketiranih staršev (27,0 %) je izbral oceno 2 (redko) in enak odstotek oceno 3 (občasno). Izračunano povprečje je relativno nizko.

Grafikon 10. Ocene anketirancev trditve: *Otroka domači zelo razvajamo.*

Izračunano povprečje je 2,9.

Grafikon 10 prikazuje, da je približno polovica anketiranih staršev (54,0 %) pri trditvi, otroka domači zelo razvajamo, izbrala oceno 3 (občasno). Noben anketiranec ni izbral ocene 5 (vedno). Izračunano povprečje je srednje visoko.

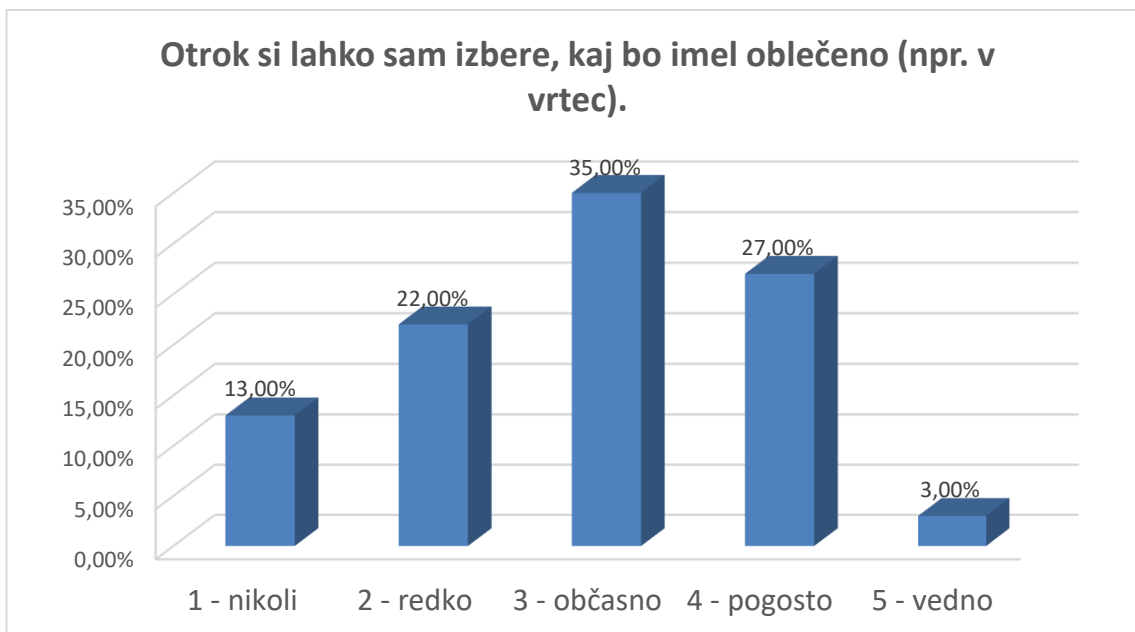

Grafikon 11. Ocena anketirancev trditve: Otrok mora obroke jesti za mizo.

Izračunano povprečje znaša 4,5.

Rezultati kažejo (grafikon 11), da je 59,0 % anketirancev trditev, otrok mora obroke jesti za mizo, ocenilo z oceno 5 (vedno). Nihče od anketiranih staršev ni izbral odgovora 1 (nikoli). Izračunano povprečje je visoko.

*Grafikon 12. Ocena anketirancev trditve: **Otrok si lahko sam izbere, kaj bo imel oblečeno (npr. v vrtec).***

Izračunano povprečje je 2,9.

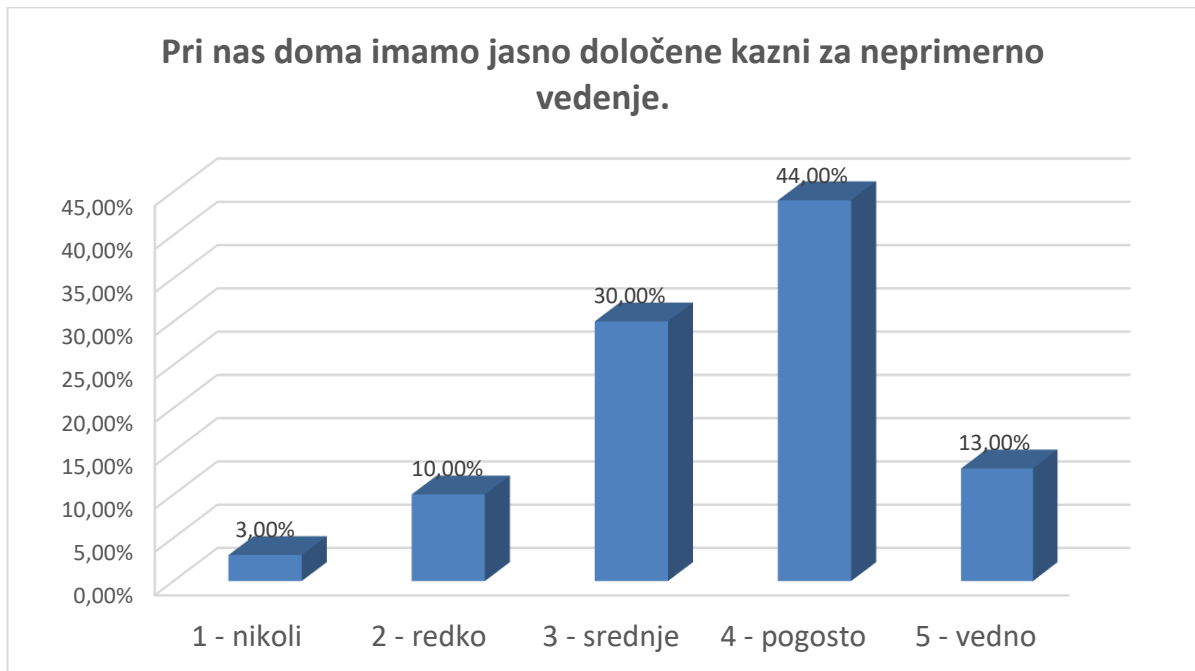
Iz grafikona 12 lahko razberemo, da je 35,0 % staršev trditev, otrok si lahko sam izbere, kaj bo imel oblečeno (npr. v vrtec) ocenilo z oceno 3 (občasno). Najmanj anketirancev (3,0 %) je ocenilo z oceno 5 (vedno). Izračunano povprečje je srednje visoko.

*Grafikon 13. Ocena anketirancev trditve: **Ko otrok ne želi počivati, ga k temu ne silim.***

Izračunano povprečje je 2,9.

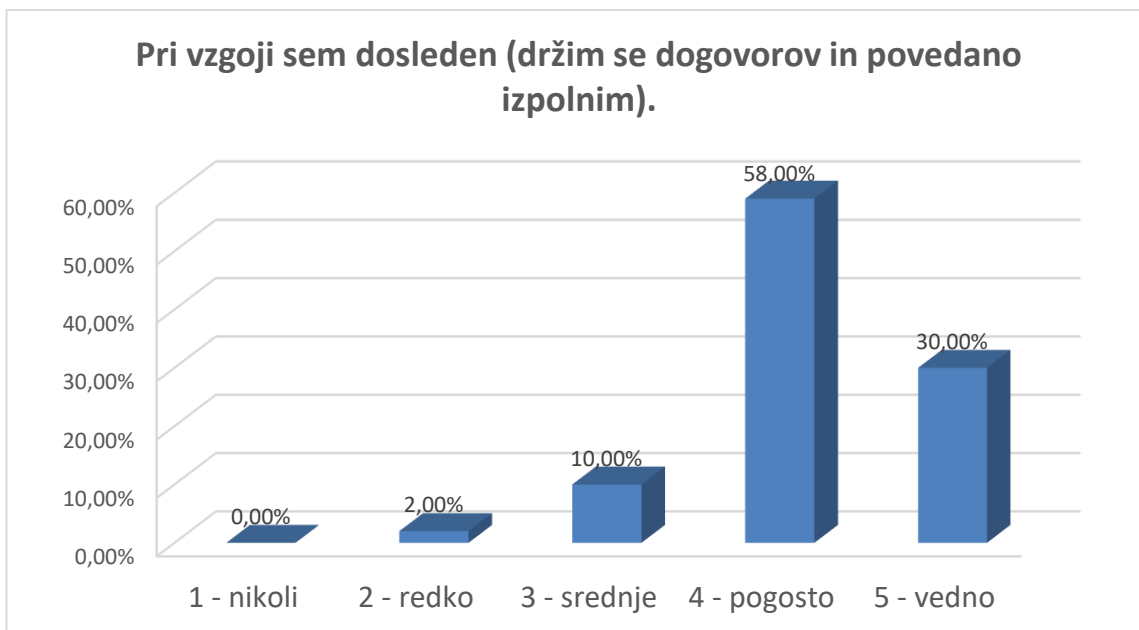
Iz grafikona 13 vidimo, da je 27,0 % anketiranih staršev pri trditvi, ko otrok ne želi počivati, ga k temu ne silim, izbralo oceno 3 (srednje). Najmanj anketirancev (10,0 %) je izbralo oceno 5 (vedno). Izračunano povprečje je srednje visoko.

Grafikon 14. Ocena anketirancev trditve: Pri nas doma imamo jasno določene kazni za neprimerno vedenje.

Izračunano povprečje je 3,5.

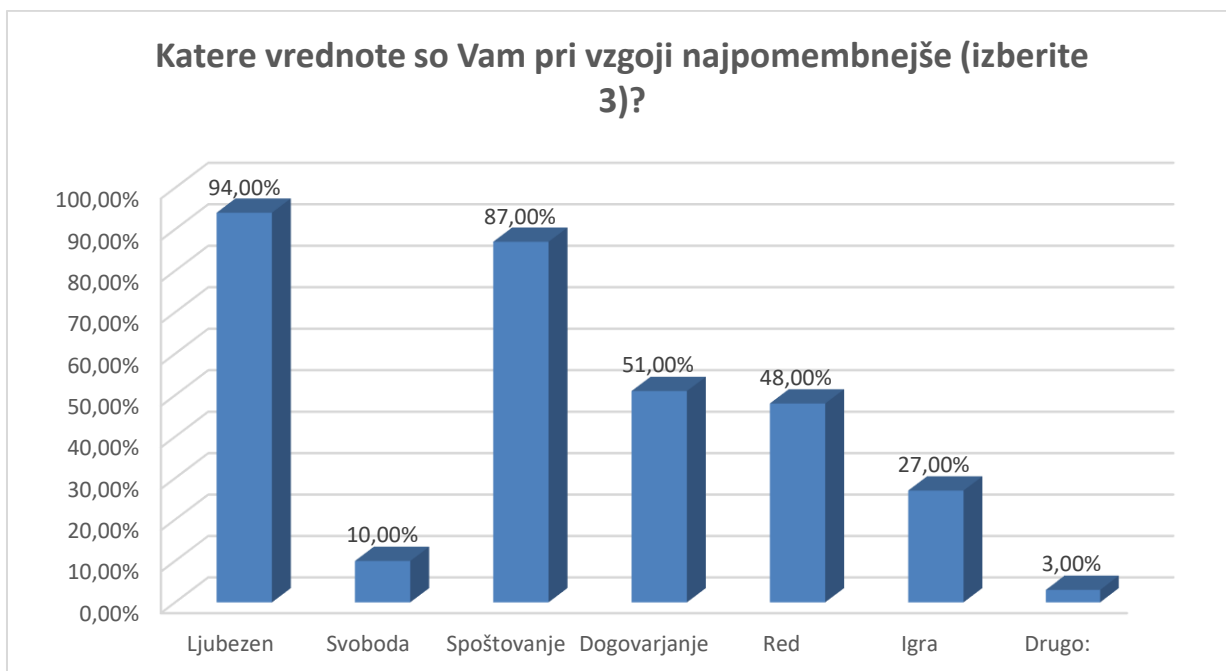
Rezultati kažejo (grafikon 14), da so anketiranci pritrditvi, pri nas doma imamo jasno določene kazni za neprimerno vedenje, največkrat izbrali oceno 4 (pogosto). Najmanj anketiranih staršev (3,0 %) je izbralo oceno 1 (nikoli). Izračunano povprečje je srednje visoko.

Grafikon 15. Ocena anketirancev trditve: Pri vzgoji sem dosleden (držim se dogovorov in povedano izpolnim).

Izračunano povprečje je 4,2.

Grafikon 15 prikazuje, da je večina anketirancev (58,0 %) pri trditvi, pri vzgoji sem dosleden, izbrala oceno 4 (pogosto). Nobeden izmed anketiranih staršev ni izbral ocene 1 (nikoli). Izračunano povprečje je visoko.

Grafikon 16. Odgovori anketirancev na vprašanje: Katere vrednote so vam pri vzgoji najpomembnejše?

Dobljeni rezultati (grafikon 16) kažejo, da je največ anketirancev na vprašanje, katere vrednote so Vam pri vzgoji najpomembnejše, izbrala vrednote ljubezen (94,0 %), spoštovanje (87,0 %) in dogovarjanje (51,0 %). Najmanj anketiranih staršev je izbralo vrednoto svoboda (10,0 %). Anketiranci so imeli možnost izbrati tudi odgovor drugo in pripisati vrednoto. Pripisali so vrednoto doslednost.

Zadnje vprašanje v anketnem vprašalniku je bilo odprtega tipa in se je glasilo: ***Katere so po Vašem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje?*** Vsebinsko podobne odgovore sva združila in preštela, kako pogosto so se pojavili. Odgovori anketiranih staršev so bili:

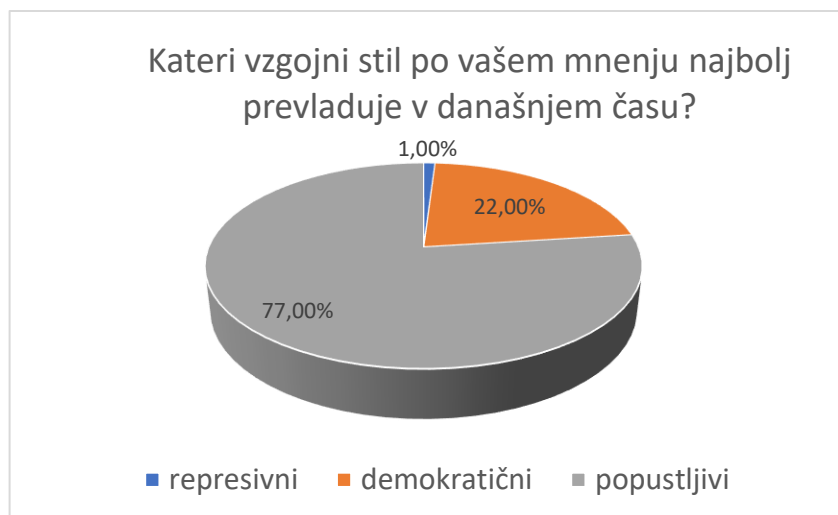
- preveč popuščanja, popustljivost: 20x
- nedoslednost (dogovori, meje, kazni): 9x
- vzgoja brez (jasnih) mej: 7x
- pomanjkanje časa, hiter tempo: 6x
- razvajanje otrok: 5x
- prevelika uporaba IKT-ja, telefonov, TV, tablice ... (otroci in/ali starši): 5x
- premalo komunikacije: 3x
- premalo spodbujanja otrokove samostojnosti: 3x
- preveč stresa v službi – posledično nestrpnost v odnosu do otrok: 2x
- priganjanje k aktivnostim (npr. zunajšolske dejavnosti): 2x
- pomanjkanje gibanja: 1x
- kričanje na otroka: 1x
- starši mislimo, da disciplina pomeni, da otroka nimaš rad: 1x
- sodobna družba vzgaja egoistične ljudi: 1x
- pomanjkanje avtoritete (otrok je šef): 1x
- oziranje na to, kar si bodo drugi mislili: 1x

3.2 REZULTATI ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA STROKOVNE DELAVCE VRTCA

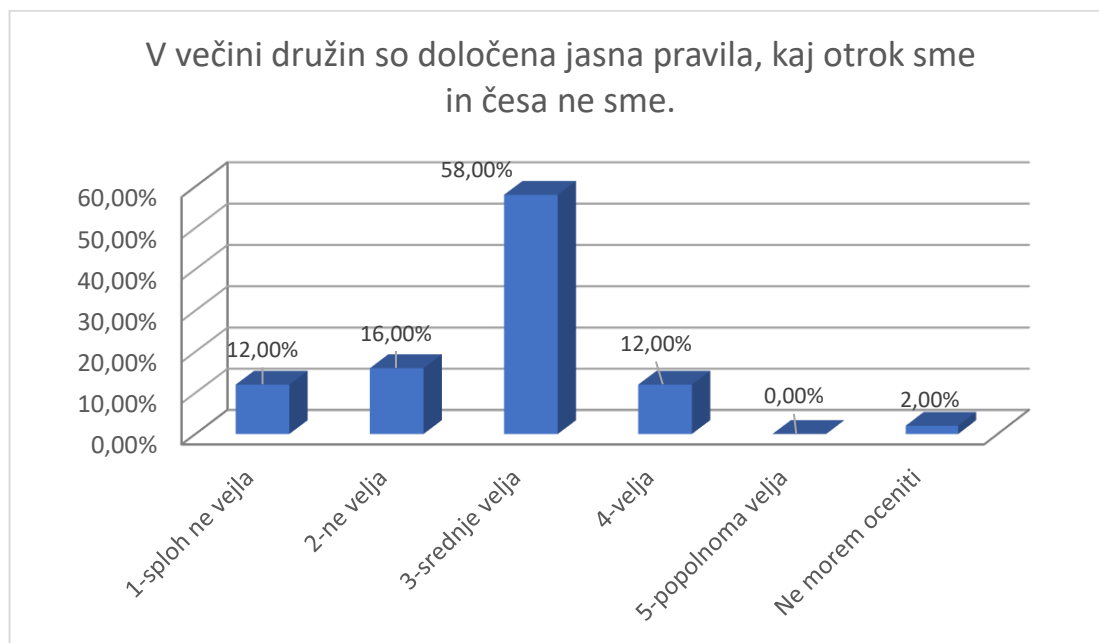
Grafikon 17. Odgovori anketirancev na vprašanje: *Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok?*

Iz grafikona 17 vidimo, da je velika večina anketirancev (95,00 %) na vprašanje, kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najprimernejši za vzgojo otrok, izbrala odgovor demokratični vzgojni stil. Ostala dva vzgojna stila (represivni in popustljivi) je izbralo zelo malo strokovnih delavcev vrtca.

Grafikon 18. Odgovori anketirancev na vprašanje: *Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času?*

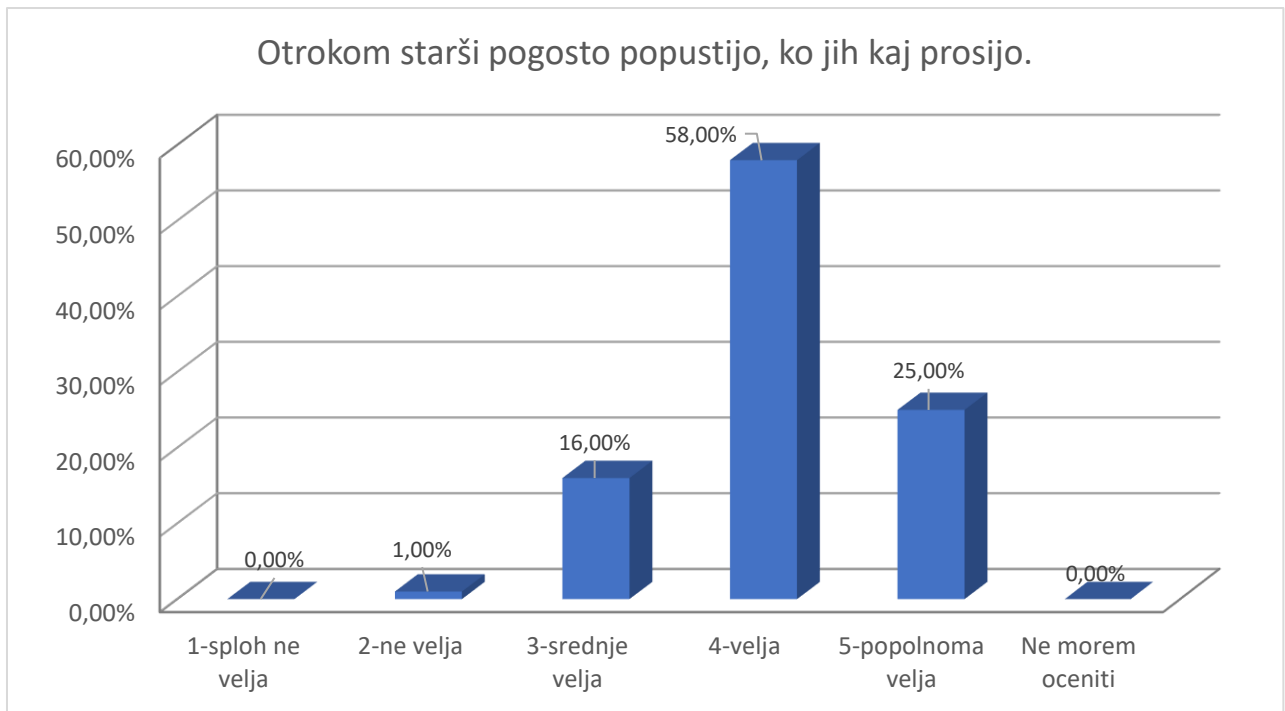
Dobljeni rezultati (grafikon 18) kažejo, da je najpogostejši odgovor anketiranih strokovnih delavcev (77,0 %) bil popustljivi ali permisivni vzgojni stil. Drugi najpogostejši odgovor, za katerega se je odločilo nekaj več kot petina anketiranih strokovnih delavcev (22,0 %), je bil demokratični vzgojni stil.

Grafikon 19. Ocena anketirancev trditve: *V večini družin so določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme.*

Izračunano povprečje znaša 2,7.

Iz grafikona 19 je razvidno, da je več kot polovica anketirancev (58,00 %) izbrala oceno 3 (srednje velja). Nekaj več kot četrtina anketirancev (28 %) je izbrala oceno 1 (sploh ne velja) in oceno 2 (ne velja). Izračunano povprečje je okrog ocene 3.

*Grafikon 20. Ocena anketirancev trditve: **Otrokom starši pogosto popustijo, ko jih kaj prosijo.***

Izračunano povprečje znaša 4,1.

Rezultati kažejo (grafikon 20), da se je največ anketirancev odločilo za oceno 4 (velja). To oceno je izbralo 58,00 % vseh anketirancev. Naslednja najpogostejša ocena je bila 5 (popolnoma velja), katero je izbrala četrtnina vseh anketirancev. Nihče pa se ni odločil za oceno 1 (sploh ne velja). Povprečje je visoko (4,1).

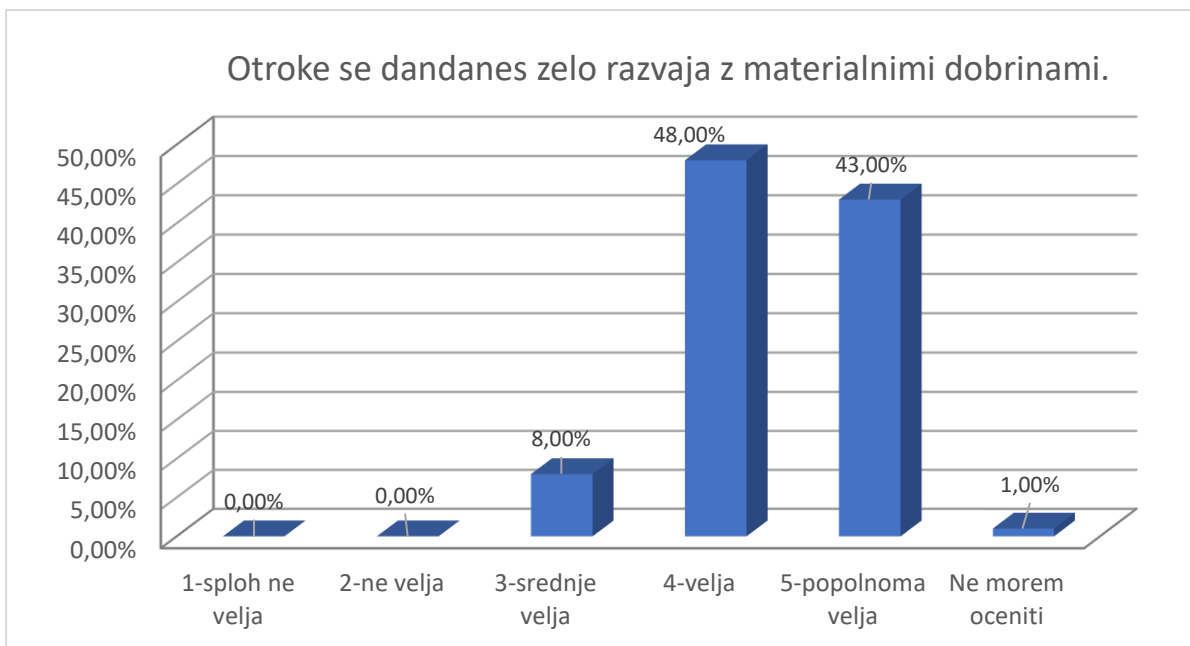

Grafikon 21. Ocena anketirancev trditve: Če otrok v trgovini joka, ker si neka zaželi, mu starši to kupijo.

Izračunano povprečje znaša 3,8.

Vidimo lahko (grafikon 21), da se je največ anketirancev (44,00 %) odločilo za oceno 4 (velja). Oceno 1 (sploh ne velja) ni izbral noben anketirani, za oceno 2 (ne velja) pa se je odločil samo 1% vseh anketirancev. 6,0 % anketiranih strokovnih delavcev vrta pa te trditve ni mogla oceniti. Izračunano povprečje je relativno visoko (3,8).

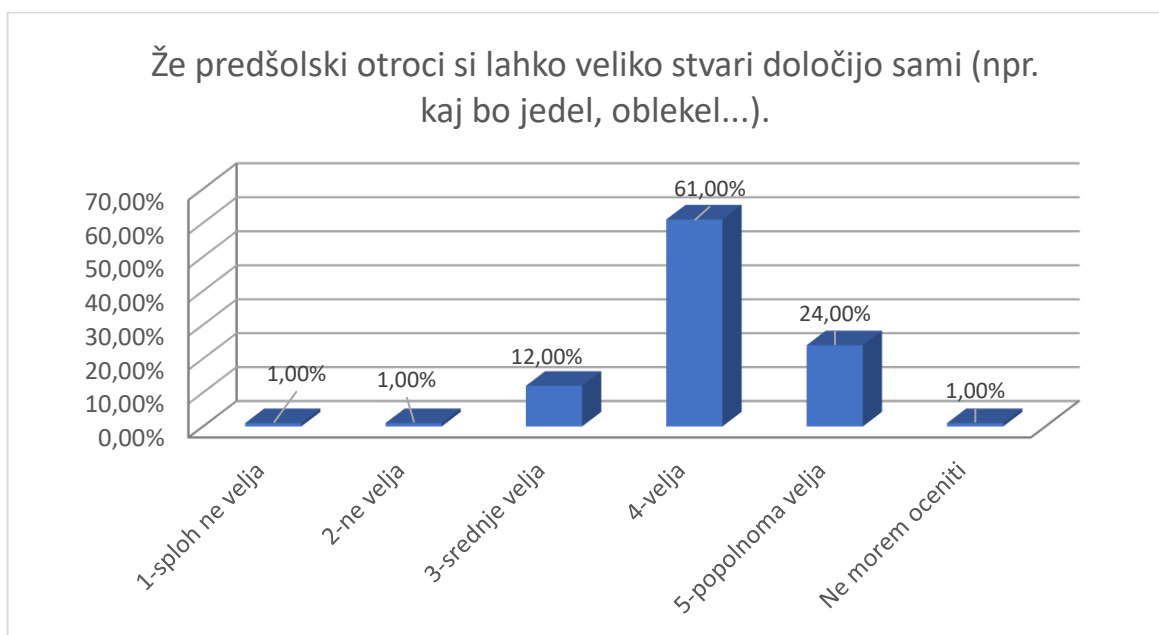

*Grafikon 22. Ocena anketirancev trditve: **Otroke se dandanes zelo razvaja z materialnimi dobrinami.***

Izračunano povprečje znaša 4,4.

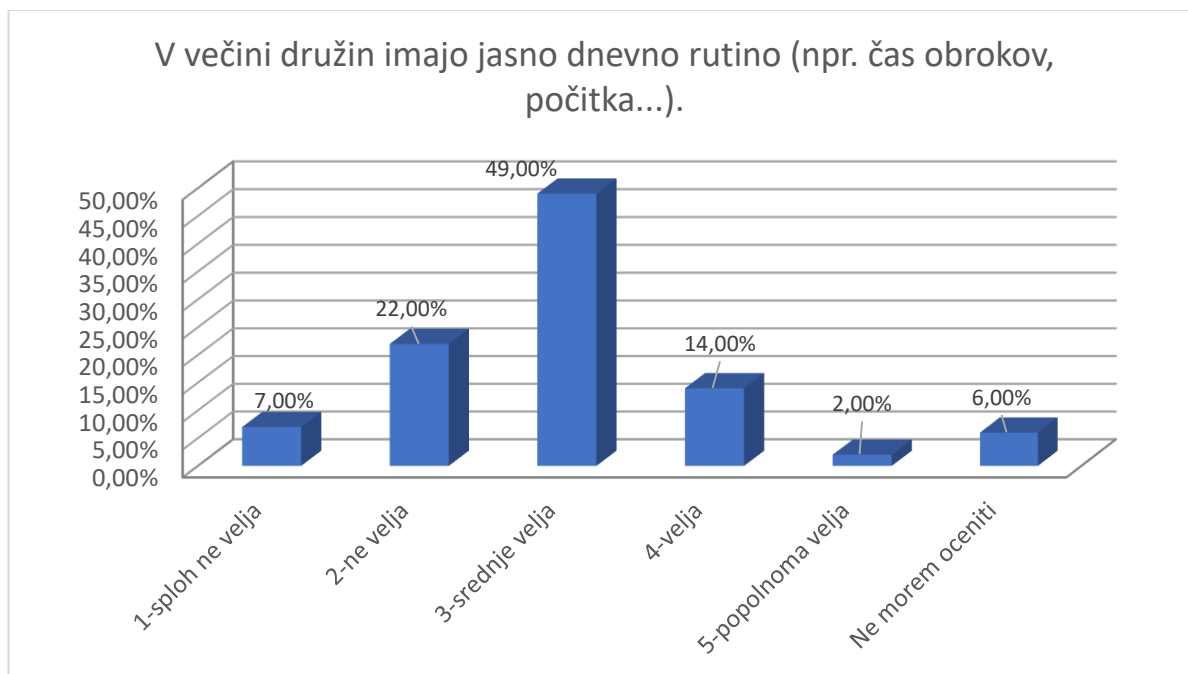
Iz grafikona 22 lahko razberemo, da sta bili najpogostejši oceni 4 (velja), za katero se je odločila skoraj polovica vseh anketirancev (48,0%) in ocena 5 (popolnoma velja), za katero se je odločilo 43% vseh anketirancev. Noben anketiranec ni izbral ocene 1 (sploh se ne strinjam) in ocene 2 (ne velja). Povprečje je visoko in znaša 4,4.

*Grafikon 23. Ocena anketirancev trditve: **Že predšolski otroci si lahko veliko stvari določijo sami (npr. kaj bo jedel, oblekel...).***

Izračunano povprečje znaša 4,1.

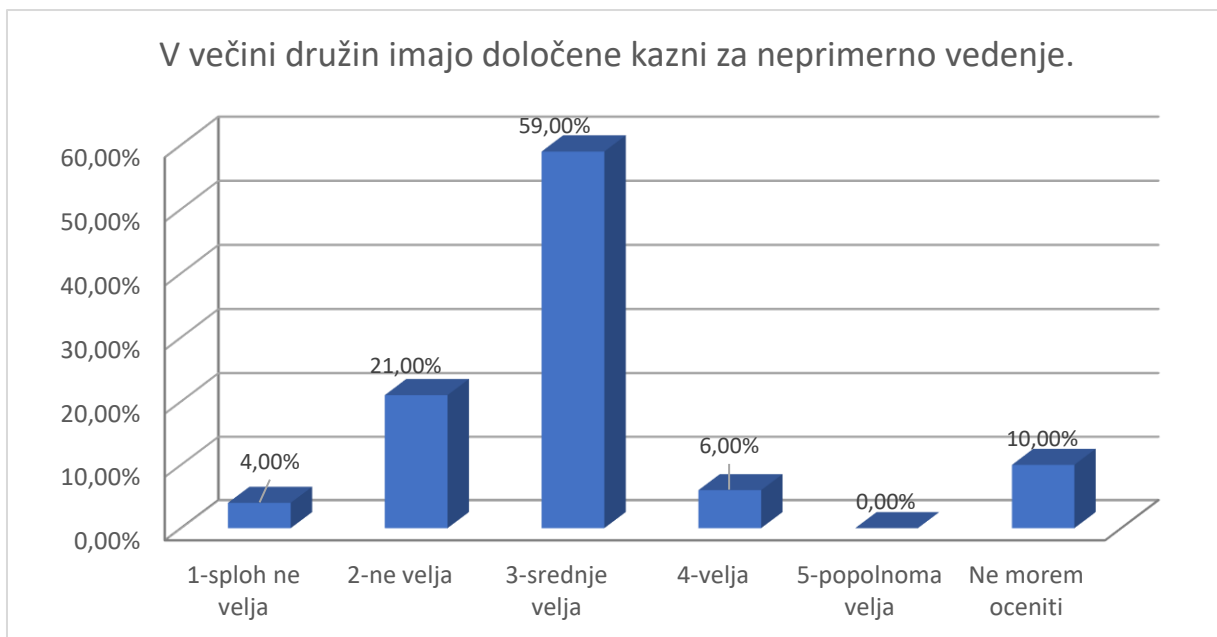
Vidimo lahko (grafikon 23), da je najpogosteje izbrana ocena 4 (velja). To oceno je izbralo nekaj več kot tri četrtine vseh anketirancev. Najmanj anketirancev (2 %) pa se je odločilo za oceno 1 (sploh ne velja) in oceno 2 (ne velja). Izračunano povprečje je 4,1.

Grafikon 24. Ocena anketirancev trditve: *V večini družin imajo jasno dnevno rutino (npr. čas obrokov, počitka...).*

Izračunano povprečje znaša 2,8.

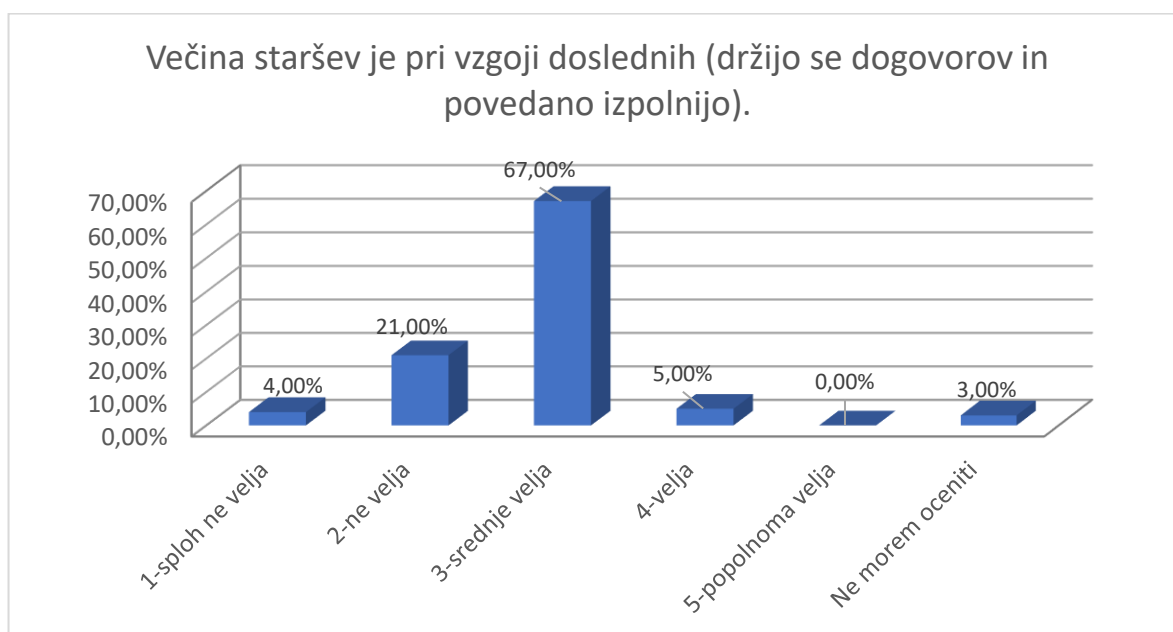
Grafikon 24 prikazuje strinjanje anketirancev s trditvijo, da imajo v večini družin jasno dnevno rutino (npr. čas obrokov, počitka...). Vidimo lahko, da se je skoraj polovica anketirancev (49,00 %) odločila za oceno 4 (srednje velja). Druga najpogostejša ocena je bila 2 (ne velja), za katero se je odločila nekaj več kot ena petina anketirancev (22,00 %). Okrog 6,0 % anketirancev pa trditev ni mogla oceniti. Povprečje je nekoliko pod vrednostjo 3.

Grafikon 25. Ocena anketirancev trditve: *V večini družin imajo določene kazni za neprimerno vedenje.*

Izračunano povprečje znaša 3,0.

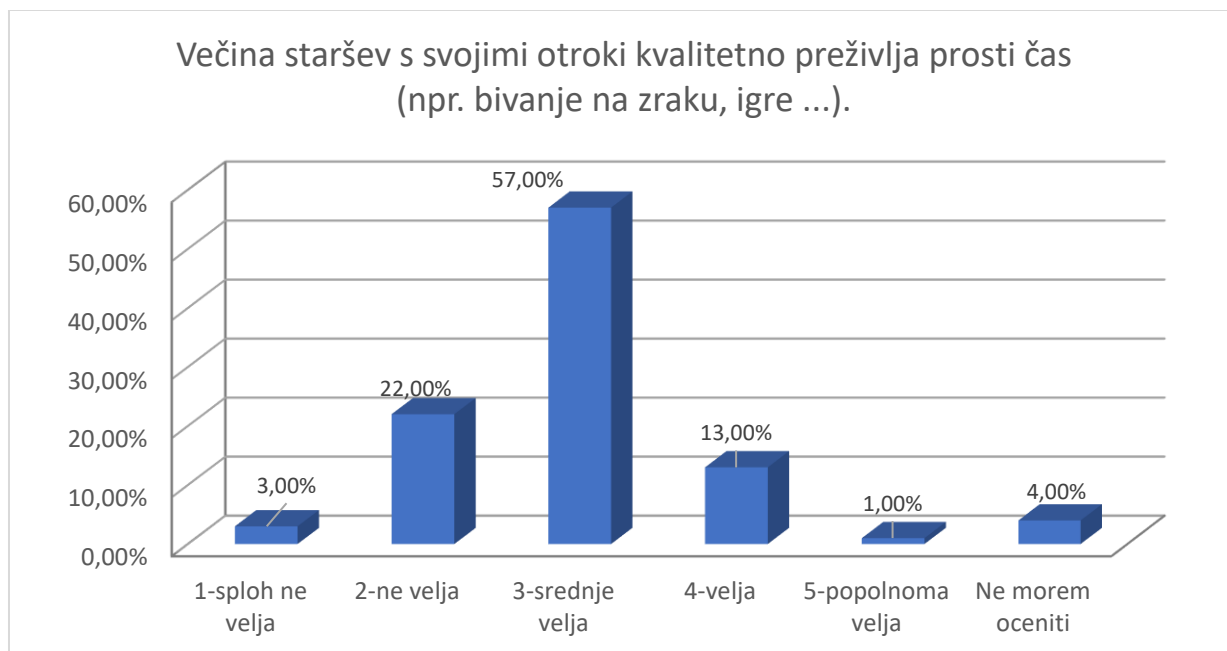
Iz grafikona 25 je razvidno, da se je skoraj 60,0 % vseh anketirancev odločilo za oceno 3 (srednje velja) pri trditvi, da imajo v večini družin določene kazni za neprimerno vedenje. Nekaj več kot petina anketirancev (21,00 %) je izbrala oceno 2 (ne velja). Za oceno 5 (popolnoma velja) se ni odločil nihče, 10 % anketirancev pa trditve ni moglo oceniti. Izračunano povprečje je srednje visoko (3,0).

Grafikon 26. Ocena anketirancev trditve: *Večina staršev je pri vzgoji doslednih (držijo se dogovorov in povedano izpolnijo).*

Izračunano povprečje znaša 2,8.

Grafikon 26 kaže, da se največ anketirancev s to trditvijo srednje strinja, saj se je za oceno 3 (srednje velja) odločilo 67 % vseh anketirancev. Četrtnina anketirancev je izbrala oceni 1 (sploh ne velja) in 2 (ne velja). Z zgoraj navedeno trditvijo se ni nihče popolnoma strinjal.

Grafikon 27. Ocena anketirancev trditve: *Večina staršev s svojimi otroki kvalitetno preživlja prosti čas (npr. bivanje na zraku, igre...).*

Izračunano povprečje znaša 2,9.

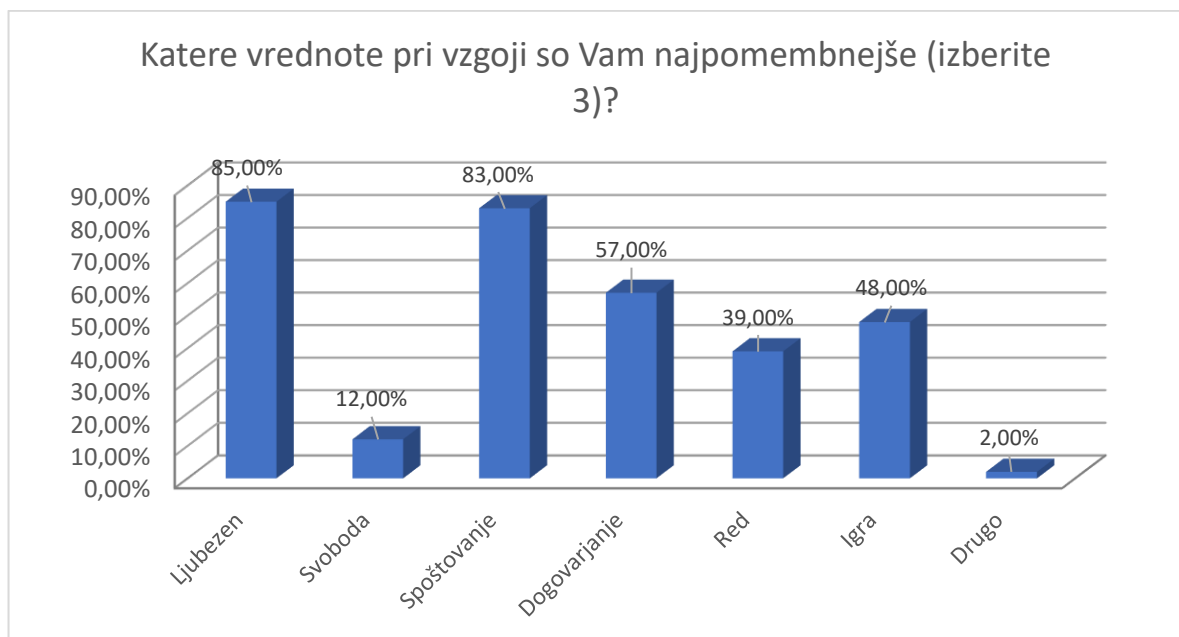
Rezultati kažejo (grafikon 27) strinjanje anketirancev s trditvijo, da večina staršev s svojimi otroki kvalitetno preživlja prosti čas (npr. bivanje na zraku, igre...). Razberemo lahko, da je najpogosteje bila izbrana ocena 3 (srednje velja), za katero se je odločilo 57 % anketirancev. Skoraj 15 % vseh anketirancev pa je izbralo oceni 4 (velja) in 5 (popolnoma velja). Ena četrtnina anketiranih strokovnih delavcev pa je izbrala oceni 1 (sploh ne velja) in 2 (ne velja). Izračunano povprečje je okrog vrednosti 3.

Vprašanje 4 je bilo odprtega tipa in se je glasilo: **Katere so po Vašem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje?** Vsebinsko podobne odgovore sva združila in preštela, kako pogosto so se pojavili.

Odgovori strokovnih delavcev so bili:

- Popustljivost (34x) in nedoslednost staršev. (28x)
- Otroci nimajo postavljenih mej, ni strukture, rutine ... (18x)
- Starši posvetijo premalo časa svojim otrokom. (15x) Z otrokom ne preživijo dovolj kvalitetnega/ koristnega časa. (9x)

- Podpiranje egocentričnosti otroka s strani staršev (vse je prav in vse relativno), razvajanost, otroci dobijo vse, kar si želijo, starši želijo preveč ugoditi otroku ... (7x)
- Starši izgubljajo avtoriteto, otroci imajo podrejene starše, nespoštovanje otrok do staršev ipd. (6x)
- Preveč materialnih dobrin. (5x)
- Otroci so preveč prepuščeni tehniki - mobiteli in tablice. (5x)
- Opravljanje dela namesto otrok, zaradi tega so otroci nesamostojni. (4x)
- Nevztrajnost. (4x)
- Starši obvladajo teorijo, a se jim v praksi lomi. (1x)
- Prežetost vzgoje z vrednotami kapitalistične ureditve. (1x)
- Raznolikost. (1x)
- Starši se otroku bojijo reči ne. (1x)
- Ni komunikacije med starši in otroki. (1x)
- Pretirano zagovorništvo otrok. (1x)
- Kupovanje ljubezni z darili. (1x)
- Neustrezni vzorci staršev. (x)
- Prehiter tempo življenja. (1x)

Grafikon 28. Ocena anketirancev na vprašanje: *Katere vrednote pri vzgoji so Vam najpomembnejše?*

Pri tem vprašanju je bilo možno izbrati več odgovorov. Iz dobljenih rezultatov (grafikon 28) vidimo, da je anketirancem najpomembnejša vrednota pri vzgoji *ljubezen*. Za odgovor se je odločilo 85 % vseh anketirancev. Nekaj manj anketirancev (83 %) se je odločilo za vrednoto *spoštovanje*. Za odgovor drugo se je odločilo 2 % anketirancev, kjer so navedli *odgovornost* in *dober vzgled*.

Vprašanje 6 je bilo prav tako odprtega tipa in se je glasilo: **Ali menite, da se je vzgoja staršev spremenila v zadnjih desetletjih? Če DA, kako?** Najpogostejše vsebinsko podobne odgovore sva združila in preštela ter so zapisani v nadaljevanju. Vse odgovore anketirancev pa sva zaradi obsežnosti navedla v prilogi 3.

- Da, starši so bolj popustljivi, vzgoja postaja vse bolj permisivna, v vzgoji ni določenih jasnih mej, starši niso več dosledni, ni enotnih pravil v družini, otroci imajo preveč svobode, v vzgoji ni reda, postala je (preveč) prijazna otrokom. (35x)
- Da, staršem primanjkuje kvalitetnega časa za otroke, starši so preobremenjeni zaradi služb, otroci so prepuščeni samemu sebi. (14x)
- Da, starši nimajo avtoritete, otroci komandirajo staršem, starši delajo namesto otrok. (5x)
- Ne. (5x)
- Da, vzgoja je bolj demokratična, otroci imajo pravico do soodločanja, česar mi kot otroci nismo imeli. (4x)
- Da, na slabše, vzgoja je materialno pogojena. (4x)

Vprašanje 7 je bilo odprtega tipa in se je glasilo: **Ali pri Vašem delu v vrtcu opazate (pri delu z otroki) različne vzgojne stile, ki so značilni za vzgojo doma? Če DA, na kakšen način?** Večina strokovnih delavcev je odgovorila z da in podala tudi primere. Najpogostejše vsebinsko podobne odgovore sva združila in preštela ter so zapisani v nadaljevanju. Vse odgovore anketirancev pa sva zaradi obsežnosti navedla v prilogi 3.

Odgovori anketiranih strokovnih delavcev vrtca so bili:

- Da, opazim pri **obnašanju otroka** (npr. čustveni izbruhi, neposlušnost ...) in v njegovih **odzivih v različnih situacijah**. (24x) Če ni po njegovo, se vrže na tla, kriči nad odraslim, ukazuje, kaj bo kdo naredil ...
- Da, predvsem **preko spoštovanja pravil, dogovorov in upoštevanju postavljenih mej**. (18x)
- Da, kaže se pri **odnosu do drugih otrok in vzgojiteljic**, vključitvi v socialno skupino, socialnih veščinah, pri spontani igri z vrstniki, deljenje igrač z drugimi ... (13x)
- Najpogosteje se opazi **permisivna vzgoja**. (6x). Popustljivi vzgojni stil- otrok se v vrtcu zelo slabo počuti, ne pozna rutine, meje so mu tuje, v skupino se otrok vključuje s težavo.
- Ne. (9x)

Zadnje (osmo) vprašanje je bilo prav tako odprtega tipa in se je glasilo: **Ali se vam zdi, da vzgojni stil staršev vpliva na to, kako uspešno se otroci vključijo v skupino v vrtcu?** Vsebinsko podobne odgovore sva združila in preštela, kako pogosto so se pojavili.

Odgovori strokovnih delavcev so bili:

- **Da.** Pri permisivnem vzgojnem stilu otrok pride do vrat vrtca, si premisli pa gre domov; nekaterim otrokom se upoštevanje splošnih pravil zdi samoumevno, nekaterim se zdi to napor. Otroci, ki so doma v središču pozornosti, rabijo dalj časa za vključitev in sprejem pravil v skupnosti; v vrtec se lažje in uspešneje vključijo otroci, ki so vajeni reda in so zaupljivi ter prilagodljivi. Vpliva tudi, kako starši otroka pripravijo na odnos s starejšo osebo, na otroke, prijatelje... (72x) Eni starši ob vstopu v vrtec rečejo uživaj, drugi bodi priden, ubogaj, lepo se igra ... (1x)
- **Deloma.** Upoštevati je potrebno tudi druge dejavnike, ki vplivajo na otrokovo vedenje (npr. temperament); veliko je tudi odvisno od nas strokovnih delavcev, kako znamo peljati stvari; lahko vpliva posebnost otroka ... (14x)
- **Ne.** Večji vpliv ima skupina sama, druženje otrok, odvisno pa je tudi od otroka samega. (5x)
- **V začetku uvajanja** ja, kasneje, ko s sodelavko postaviva svoja pravila in način vzgoje, se otroci hitro prilagodijo in upoštevajo. (1x)
- **Da.** Otrok, kjer je permisivna vzgoja, se v času uvajanja težje socializira, pozneje pa se v vrtcu počuti varnejši, saj spozna dnevno rutino in tudi pravila, ki jih sprejemamo vsi skupaj. (1x)

3.3 ZAPIS INTERVJUJA S PSIHOLOGOM

V nadaljevanju bova predstavila vprašanja in odgovore, ki sva jih dobila s pomočjo intervjuja s psihologom, terapevtom in supervizorjem Heliodorjem Cvetkom.

1. Prosiva Vas, da na kratko opišete svoje delo, predvsem sodelovanje s starši na področju vzgoje.

V Svetovalnem centru Maribor delam kot psiholog že skoraj dvajset let. Ker je večino mojega dela vezanega na otroke in mladino, pomeni, da vsakodnevno delam tudi s starši. Starši v situacijah, ko se nemočni ali sami ne znajo rešiti nekega problema, poiščejo strokovnjaka in pričakujejo pomoč. Največkrat gre za probleme v zvezi s šolanjem ali vzgojo oz. odnosi v družini. Nekateri starši sami vedo, kaj delajo narobe, kaj bi bilo treba spremeniti in potrebujejo samo potrditev oz. posvet. Drugi potrebujejo »ogledalo«, da lahko uvidijo, kaj se dogaja in kako naprej. Tretji poglobljeno analizo. Vsak primer je svojski in po svoje drugačen.

K nam se po pomoč obračajo starši, ki imajo različno stare otroke. Včasih so to bili predvsem starši najstnikov, dandanes pa po pomoč prihajajo tudi starši otrok iz prve triade in vrtca.

2. Zanima naju, kateri vzgojni stil po Vašem mnenju prevladuje pri današnji vzgoji in zakaj?

Glede na problematiko, ki jo srečujem pri svojem delu, lahko zaključim, da prevladuje permissivna, to je »vse dopuščajoča« vzgoja. Večina staršev se boji, da bi se otroku zamerili, mnogi nimajo časa za dialog, utemeljevanje, razpravo in prepuščajo vzgojo institucijam, v katere je otrok vključen (vrtec, šola, verouk, šport ...).

Permissivna vzgoja je v stilu današnjih vrednot. Pogosto tudi starši nimajo dovolj časa za svojega otroka, zato jim popuščajo pri vzgoji. Na primer: nekateri starši delajo tudi popoldne ali terensko delo in čez teden le malo vidijo svojega otroka, zato se v tistem času, ko so skupaj z otrokom, ne želijo z njim »kregati«. Posledično ustrezajo njihovim željam, zahtevam ...

Vzgoja se je z leti zelo spremenila. Danes so v ospredju otrokove pravice in le malo se govori o dolžnostih. Če se spomnim petdeset let nazaj, je bilo vse zelo drugačno, npr. uporabljale so se stroge kazni (npr. šiba, palica, pas ...) in to tudi v šoli (npr. oslovska klop, metanje krede v učence, pretepanje z metrom ...). Danes si kaj takega ne moremo več predstavljati. Takrat pa je veljalo prepričanje, da strogo in kaznovanje pomagata otroku doseči visoke cilje.

Fotografija 1. Intervju s psihologom Heliodorjem Cvetkom.

3. Katere so po Vašem mnenju najpogostejše napake v vzgoji?

Kot sem že navedel, pričakovati, da bodo otroka vzgajali drugi, ne postavljati meja-pravil, nič zahtevati, neusklajenost in nepodpiranje staršev pri vzgoji (dvojna vzgoja), kupovati naklonjenost otroka z dobrinami, z dopuščanjem vsega, hoteti biti otrokov prijatelj.

Ne smemo pozabiti, da na otroka vplivajo različni starejši, ne le njegovi starši. Pomembno vlogo imajo v vzgoji tudi babice in dedki. Stari starši so lahko nadvse dragocena pomoč pri vzgoji, saj imajo posebno čustveno vez s svojimi vnuki. Seveda je to odvisno tudi od tipa družine (npr. če živijo skupaj s starimi starši – razširjene družine, enostarševske družine, dopolnjene družine ...). Ključna je enotnost in da so vsi vključeni v vzgojo. V nekaterih družinah na primer vzgajajo otroka le mame, kar je narobe. Pomembno je, da je vključen tudi oče.

Lahko razložim na primeru. K meni je prišla po pomoč mama najstnice Mojce. Težava je bila v tem, da jo deklica ne posluša in ne uboga. Ko jo je mama kaj prosila, je to preslišala in se je vedno končalo z »dretjem«. Ko sem vprašal mamo, kje je takrat oče, je povedala, da je običajno nekje v dnevni sobi. Ko sem jo vprašal, kako se je oče v tej situaciji odzval, je povedala, da nič ni povedal. Na koncu je le mami povedal, da se naj tako ne dere. Tukaj je bila glavna težava – ker se oče ni vključil, je to otroku pomenilo odobravanje njegove ignorance in tiho dovoljenje za tako vedenje. Tudi drugi starš se mora vključiti v vzgojo in oba morata v pomembnih trenutkih opraviti svojo vlogo.

4 DISKUSIJA

V sklopu najine raziskovalne naloge sva želela izvedeti več o tem, kako starši vzgajajo svoje otroke v današnjem času. Pri tem sva želela raziskati mnenje staršev in strokovnih delavcev vrtca. Poleg staršev sva se odločila za anketiranje strokovnih delavcev vrtca, saj so oni vsak dan v stiku z otroki in starši ter lahko ocenijo njihovo vzgojo, prav tako pa imajo strokovno znanje o tem.

V raziskovalni nalogi sva si na podlagi strokovne literature kot tudi lastnih izkušenj zastavila 7 hipotez, ki jih bova na podlagi dobljenih rezultatov potrdila ali ovrgla.

Najina prva hipoteza se je glasila, **da več kot 80 % anketirancev (staršev in strokovnih delavcev vrtca) meni, da je najbolj ustrezen demokratični vzgojni stil.**

Dobljeni rezultati kažejo (grafikon 2), da velika večina anketiranih staršev (95,0 %) ocenjuje, da je demokratični vzgojni stil najbolj primeren. Prav tako je velika večina strokovnih delavcev vrtca (95,0 %) izbrala enak vzgojni stil. Na podlagi dobljenih rezultatov lahko potrdiva najino prvo hipotezo. Tudi midva sva mnenja, da je demokratični vzgojni stil najbolj primeren, saj je v tem vzgojnem stilu poudarek na obojestranskem spoštovanju. Otrokom je popolnoma jasno, kaj je meja, kaj lahko počnejo in česa ne smejo, zavedajo se, kakšna so pravila, norme, vrednote in počutijo se varne. Takšen vzgojni stil tudi spodbuja otrokovo odgovorno ravnanje, samostojnost, pogajanje, sklepanje kompromisov, sodelovanje in spoštovanje drugega (Peček Čuk in Lesar, 2009; po Knafelc, 2019: 11).

Najina druga hipoteza se je glasila, **da več kot 80 % anketirancev (staršev in strokovnih delavcev vrtca) meni, da pri današnji vzgoji prevladuje permisivni (popustljivi) vzgojni stil.**

Iz odgovorov anketiranih staršev (grafikon 3) vidimo, da je 66,0 % izbralo permisivni vzgojni stil, 32,0 % demokratični vzgojni stil ter 2,0 % represivni vzgojni stil. Prav tako anketirani strokovni delavci (grafikon 18) ocenjujejo, da v današnjem času prevladuje permisivni vzgojni stil (77 %). 22 % anketiranih strokovnih delavcev pa se je odločilo za demokratični vzgojni stil in 1 % represivni vzgojni stil. Na podlagi dobljenih rezultatov lahko ovzrževa najino drugo hipotezo, saj je bil odstotek anketirancev nižji, kot sva pričakovala.

Kljub temu pa iz rezultatov vidimo, da obe anketirani skupini menita, da v današnjem času najbolj prevladuje popustljivi vzgojni stil. Za popustljivi vzgojni stil je značilno, da prevladuje prepričanje, da je otroka najboljše ne omejevati, starši se prilagajajo otroku in njegovim zahtevam, pri tem vzgojnem stilu ni pravil, ni mej in ni omejitev (Ručigoj, 2012; po Knafelc, 2019: 13). Otrok, vzgojen na ta način, ima lahko v odrasli dobi težave. Otrok postane čustveno nezrel in odvisen od starša, nesamostojen in nesamozavesten (Hauck, 1988; po Knafelc, 2019: 13).

Tudi iz intervjuja s psihologom Heliodorjem Cvetkom sva ugotovila, da le-ta na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj pri delu z otroki in družinami prav tako ocenjuje, da dandanes prevladuje permisivna vzgoja.

Najina tretja hipoteza se je glasila, **da ima več kot polovica anketiranih staršev pri vzgoji postavljene jasne meje, ki se jih dosledno držijo.**

Iz grafikona 4 vidimo, kako se anketirani starši strinjajo s tem, da imajo doma določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme. Vidimo lahko, da je 90,0 % anketiranih staršev izbralo oceno 4 (pogosto) in 5 (vedno), ta rezultat je visok in naju je pozitivno presenetil. Oceno 1 (nikoli) ni izbral noben izmed anketiranih staršev, oceno 2 (redko) pa le 2,0 % anketirancev. Pričakovala sva, da je več staršev popustljivih in da bo ta odstotek višji. Glede na to, da je najina anketa bila anonimna, predvidevava, da so anketiranci odgovarjali iskreno. Večina anketiranih staršev ima torej na področju vzgoje zastavljene jasne meje.

Iz grafikona 15 lahko razberemo, da je 88,0 % anketiranih staršev izbralo oceni 4 (pogosto) in oceno 5 (vedno) pri trditvi, da so pri vzgoji dosledni (se držijo dogovorov in povedano izpolnijo). Nihče izmed anketirancev ni izbral ocene 1 (nikoli), oceno 2 (redko) pa je izbralo le 2,0 % anketiranih staršev. Izračunano povprečje znaša 4,2. Ta rezultat kaže na doslednost staršev v vzgoji in se nama zdi pozitiven, saj meniva, da se starši morajo držati dogovorov in povedano izpolniti. Jasne meje in dosledno upoštevanje dogovorov kaže na prisotnost demokratičnega vzgojnega stila. Na podlagi zgoraj opisanih rezultatov lahko potrdiva najino tretjo hipotezo.

V nadaljevanju bova opisala, kako so anketirani starši ocenili trditve, ki se nanašajo na konkretne vsakdanje dogodke (npr. v trgovini, pri hranjenju, pri oblačenju ...), saj se tudi na podlagi teh odgovorov lahko sklepa na to, kateri vzgojni stil je prisoten v družini.

Zanimalo naju je, ali si lahko otroci sami izbirajo, kaj bodo jedli za kosilo. Rezultati (grafikon 5) so pokazali, da običajno temu ni tako (le 15,0 % anketirancev je izbralo oceni pogosto in vedno).

Povprašala sva starše tudi, kako popustljivi so pri večernem spanju. Iz dobljenih rezultatov (grafikon 6) lahko razberemo, da pogosto ali vedno otroku popusti le 5,0 % anketirancev, ostali pa popustijo občasno, redko oziroma nikoli. Bolj deljeno mnenje pa so anketirani starši imeli glede popoldanskega počitka (grafikon 13). 35,0 % staršev otroka sili k popoldanskemu počitku (oceni 4 in 5), 38,0 % anketiranih staršev pa ne (oceni 1 in 2). Ta rezultat pa si razlagava tudi na ta način, da imajo anketirani starši različno stare predšolske otroke. Mlajši verjetno popoldanski spanec še zelo potrebujejo in starši zato pri tem vztrajajo, medtem ko nekateri starejši predšolski otroci popoldne več ne počivajo in jih verjetno starši zato ne silijo.

Prav tako sva preverila, kako je s pravili pri hranjenju. Zanimalo naju je, ali morajo otroci obroke pojediti za mizo (grafikon 11). 92,0 % anketirancev je izbralo oceni 4 (pogosto) in 5 (vedno). Iz tega lahko vidiva, da ima večina staršev pravila glede tega, kje se uživajo obroki.

Eno izmed področij, o katerem sva še povprašala anketirane starše, je področje oblačenja oziroma izbiranje oblačil. Najina trditev se je glasila, da si otrok lahko sam izbere, kaj bo imel oblečeno (npr. v vrtec) (grafikon 12). Pri tej trditvi je bilo mnenje anketirancev deljeno. Okrog 30,0 % staršev je izbralo oceni 4 (pogosto) in 5 (vedno). 35,0 % staršev pa oceni 1 (nikoli) in 2 (redko) ter enak odstotek oceno 3 (občasno). Pri tej trditvi je verjetno tudi pomembno, ali si otrok zna izbrati ustrezna oblačila (npr. glede na vreme, letni čas). Predvidevava, da starši omogočijo otroku, da sam izbere, ko le-ta izbere primerno oblačilo priložnosti. Po drugi strani pa kažejo odgovori staršev na to, da imajo otroci občasno tudi možnost soodločanja.

Tudi na podlagi ocen anketiranih staršev, kako bi ravnali v zgoraj opisanih vsakdanjih situacijah, lahko sklepava, da večina od njih ni preveč popustljivih. Sklepava lahko, da je pri večini anketiranih staršev prisoten demokratični vzgojni stil, saj je možno razbrati, da obstajajo pravila (npr. pri hranjenju, večernem spanju ...) kot tudi možnosti, da si otrok kaj izbere oz. določi sam (npr. kaj bo imel oblečeno).

Zanimalo naju je tudi, kako starši ravnajo, ko se otroci ne držijo dogovorov in pravil, ali imajo določene kazni in če otroci ob kršenju dogovorov le-te dobijo. Da bi to preverila, sva vključila dve trditvi na to temo. Ena od trditev se je glasila: *Pri nas doma imamo jasno določene kazni za neprimerno vedenje*. Rezultati so prikazani v grafikonu 14 in kažejo, da je najpogostejša ocena bila 4 (pogosto), katero je izbralo 44,0 % anketiranih staršev, oceno 5 (vedno) pa je izbralo 13,0 % anketirancev (skupaj 57,0 %). Naslednja najpogostejša ocena anketirancev pa je bila 3 (srednje), izbralo jo je 30,0 % vseh anketirancev. Oceno 1 (nikoli) je izbralo 3,0 % anketirancev. Izračunano povprečje je bilo 3,5.

Grafikon 8 prikazuje ocene anketirancev na trditvi, da če otrok ne pospravi igrač za seboj kljub dogovoru, dobi kazen. Skoraj polovica anketirancev (47,0 %) je izbrala oceno 4 (pogosto), najmanj anketirancev (3,0 %) pa je izbralo oceno 5 (vedno). Oceno 1 (nikoli) in 2 (redko) je izbralo enako število anketirancev, in sicer 10,0 %. Izračunano povprečje je srednje (3,2). Iz tega lahko sklepava, da polovica staršev da otroku kazen (pogosto ali vedno), preostanek staršev pa občasno oz. to storijo le redko oz. nikoli.

Pri tem ne zagovarjava fizičnih kazni (npr. udarci), ampak sva mnenja, da je na primer dobro, da se otroku za določen čas odvzame kakšen privilegij (npr. gledanje TV, igranje računalniških iger ...). Prav tako se nama zdi pomemben pogovor in dogovor, kar je značilno za demokratični vzgojni stil.

Najina četrta hipoteza se je glasila, **da več kot polovica anketiranih staršev svoje otroke pogosto razvaja.**

Zanimalo naju je, ali starši svoje otroke tudi razvajajo, na primer z materialnimi dobrinami. V današnjem času otroci skorajda na vsakem koraku vidijo »mamljive reči« (npr. v trgovinah z igračami, na TV, v reklamah ...). Otroci imajo zato pogosto tudi veliko želja. Ena od najinih trditev v anketnem vprašalniku se je glasila: *Otroku za rojstni dan kupimo vse, kar si zaželi*. Iz grafikona 9 vidimo, da je 17,0 % anketiranih staršev izbralo oceni 4 (pogosto) in 5 (vedno). Okrog 30,0 % anketirancev je izbralo oceno 1 (nikoli) ter 27,0 % oceno 2 (redko). Izračunano povprečje je 2,4. Rezultati kažejo, da ne prihaja do pretiranega materialnega razvajanja ob rojstnem dnevu oz. izpolnjevanju vseh želja.

Nekajkrat sva opazila v trgovini, kako otroci z jokom izsiljujejo svoje starše, ker si nekaj želijo dobiti. Zanimalo naju je, kako bi starši v taki situaciji ravnali. Kupovanje igrač lahko tudi kaže na materialno razvajanje. Glede na odgovore anketiranih staršev (grafikon 7) večina od njih (90,0 %) nikoli oz. redko popusti v takšnih primerih.

Ena od trditev v anketnem vprašalniku se je neposredno nanašala na to, da domači otroka zelo razvajajo. Kako so starši to trditev ocenili, vidimo iz grafikona 10. Nihče od anketirancev ni izbral ocene 5 (vedno). Okrog ena petina staršev pogosto zelo razvaja svojega otroka (ocena 4), nekoliko več kot polovica staršev občasno (ocena 3), okrog ena četrtnina anketiranih staršev pa je izbrala oceni 1 (nikoli) in 2 (redko). Izračunano povprečje znaša 3,2 in je torej okrog srednje vrednosti.

Na podlagi opisanih rezultatov lahko ovrževa najino četrto hipotezo, da več kot polovica anketiranih staršev pogosto razvaja svoje otroke, saj iz odgovorov anketirancev vidimo, da otroke občasno oziroma redko razvajajo.

V nadaljevanju želiva predstaviti, kako pa strokovni delavci vrtca ocenjujejo vzgojo staršev v današnjem času. Za strokovne delavce vrtca sva pripravila vsebinsko podoben vprašalnik kot za starše. V nadaljevanju bova predstavila njihov pogled na sodobno vzgojo staršev.

Na odprtem vprašanju (7. vprašanje), ali strokovni delavci vrtca pri svojem delu opažajo vzgojne stile staršev, ki jih imajo doma, je velika večina odgovorila z da. Kot primer so navedli, da se le-ti opažajo pri obnašanju otroka in njegovih odzivih v različnih situacijah v vrtcu (npr. če nekaj ni po želji otroka), na področju spoštovanja pravil in dogovorov, na področju odnosov (do strokovnih delavk in drugih otrok) in pri dnevni rutini. Izpostavili so tudi, da opažajo predvsem popustljivi vzgojni stil - otrok se v vrtcu zelo slabo počuti, ne pozna rutine, meje so mu tuje, v skupino se otrok vključuje s težavo. Iz tega lahko sklepava, da strokovni delavci prepoznavajo vzgojne stile staršev.

Predpostavila sva, da več kot 60 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca ocenjuje, da starši pri vzgoji otrok nimajo postavljenih jasnih meja in niso dosledni.

Strokovne delavce vrtca sva prosila, da ocenijo trditev, da so v večini družin določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme. Dobljeni rezultati (grafikon 19) kažejo, da se strokovni

delavci s tem srednje strinjajo (58,0 % anketirancev je izbralo oceno 3). 28,0 % strokovnih delavcev pa meni, da v večini družin nimajo jasnih pravil, kaj otrok sme in česa ne sme (izbrali so oceni 1 in 2). Da to velja (ocena 4) je ocenilo le 17,0 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca, nobeden pa ni izbral oceno 5 (popolnoma velja). Izračunano povprečje je 2,7.

Trditve, ki se nanaša na doslednosti v vzgoji, se je glasila: *Večina staršev je pri vzgoji doslednih (držijo se dogovorov in povedano izpolnijo)*. Tudi s to trditvijo (grafikon 26) se strokovni delavci vrtca srednje strinjajo (67,0 % je izbralo oceno 3). Da starši niso dosledni pri vzgoji, ocenjuje ena četrtnina anketirancev (izbrali so oceni 1 in 2). Povprečje je ponovno nekoliko pod srednjo vrednostjo (2,8).

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko ovrževa najino peto hipotezo, saj manj kot 60,0 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca meni, da starši nimajo v vzgoji postavljenih jasnih meja in so nedosledni.

V nadaljevanju bova predstavila, kako so strokovni delavci vrtca ocenili še druge trditve, ki se nanašajo na vzgojo staršev.

Glede pogostega popuščanja staršev otrokom, ko jih le-ti kaj prosijo, strokovni delavci vrtca ocenjujejo, da je pogosto tako. Grafikon 20 namreč kaže, da je kar 83,0 % anketirancev izbralo oceni 4 (velja) in 5 (popolnoma velja). Izračunano povprečje je precej visoko 4,1.

Rezultati (grafikon 23) kažejo, da kar 85,0 % anketiranih strokovnih delavcev meni, da si že predšolski otroci lahko veliko stvari določijo sami (npr. kaj bo jedel, oblekel ...). Tudi izračunano povprečje je visoko (4,1). Dobljeni rezultati lahko kažejo na permisivno vzgojo, kjer so otroci v ospredju in pogosto tudi oni odločajo namesto staršev.

Pomemben del vzgoje je tudi dnevna rutina, ki vključuje pravila glede časa in načina obrokov, časa počitka, spanja ... Iz dobljenih rezultatov (grafikon 24) vidimo, da je največ strokovnih delavcev (49,0 %) izbralo oceno 3 (srednje velja) pri trditvi, da večina družin ima jasno dnevno rutino. Okrog 30,0 % anketirancev se s tem ne strinja (oceni 1 in 2), okrog 15,0 % pa se strinja (oceni 4 in 5). Izračunano povprečje je nekoliko pod srednjo vrednostjo (2,8).

Nato sva strokovne delavce vrtca povprašala, ali menijo, da imajo starši v družini postavljene kazni (grafikon 25). Pri trditvi: *V večini družin imajo določene kazni za neprimerno vedenje* je okrog 60,0 % anketiranih strokovnih delavcev izbrala oceno 3 (srednje velja). Ena četrtnina anketiranih strokovnih delavcev meni, da to ne velja (oceni 1 in 2), 6,0 % pa da velja (ocena 4).

Najina šesta hipoteza se je glasila, **da več kot 60 % anketiranih strokovnih delavcev ocenjuje, da starši svoje otroke preveč razvajajo.**

Na razvajanje kažejo rezultati pri trditvi: *Če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu starši to kupijo* (grafikon 21). Strokovni delavci vrtca so pri tej trditvi v približno 60,0 % izbrali oceni

4 (velja) in 5 (popolnoma velja). Nekoliko več kot ena tretjina strokovnih delavcev pa je izbrala oceno 3 (srednje velja). Izračunano povprečje znaša 3,8.

Strokovne delavce sva še prosila, da ocenijo trditev: *Otroke se dandanes zelo razvaja z materialnimi dobrinami*. Vidimo lahko (grafikon 22), da je skoraj polovica anketirancev izbrala oceno 4 (velja), velik odstotek anketirancev (43,0 %) pa se je odločil za oceno 5 (popolnoma velja). Za oceno 1 (sploh ne velja) in 2 (ne velja) pa se ni odločil noben anketiranec. Tudi izračunano povprečje je visoko (4,4), kar kaže na to, da so strokovni delavci mnenja, da se otroke zelo razvaja z materialnimi dobrinami. Na podlagi dobljenih rezultatov lahko potrdiva najino šesto hipotezo.

Zanimivi so tudi odgovori strokovnih delavcev na šesto vprašanje, ki je bilo odprtega tipa in se je glasilo: *Ali menite, da se je vzgoja staršev spremenila v zadnjih desetletjih? Če DA, kako?* Večina anketirancev je izbrala odgovor *da*. Predvsem so izpostavili značilnosti permisivne vzgoje, in sicer, da so starši bolj popustljivi, v vzgoji ni določenih jasnih mej, starši niso več dosledni, ni enotnih pravil v družini, otroci imajo preveč svobode, v vzgoji ni reda, postala je (preveč) prijazna otrokom. Podobno nama je v intervjuju povedal tudi psiholog Heliodor Cvetko.

Najina zadnja hipoteza se je glasila, **da ne prihaja do večjih razlik v tem, kako starši in strokovni delavci vrtca ocenjujejo najpomembnejše vrednote v vzgoji in najpogostejše napake današnje vzgoje.**

Zanimalo naju je, katere vrednote so staršem v vzgoji najpomembnejše. Starši so lahko izbrali tri od ponujenih vrednot oziroma pod drugo še pripisali lastno vrednoto, če ni navedena. Iz dobljenih rezultatov lahko razberemo (grafikon 16), da je večini anketiranih staršev v vzgoji najpomembnejša vrednota *ljubezen*, za katero se je odločilo 94,0 % anketirancev. Druga, staršem najpomembnejša vrednota, je *spoštovanje*, izbralo pa jo je 87,0 % anketirancev, tretja pa *dogovarjanje* (51,0 %). Anketirani starši so pod odgovor drugo pripisali vrednoto *doslednost*.

Iz grafikona 28 lahko vidimo, da sta anketiranim strokovnim delavcem prav tako najpomembnejši vrednoti *ljubezen*, za katero se je odločilo 85,0 % anketirancev in *spoštovanje*, katero je izbralo 83,0 % anketirancev ter na tretjem mestu *dogovarjanje* (57,0 %). Med ponujenimi vrednotami se je anketirancem zdela najmanj pomembna vrednota *svoboda* (12,0 %). Tudi tukaj so anketiranci imeli možnost navesti drugo vrednoto, kjer so navedli *odgovornost* in *dober vzgled*. Iz primerjave odgovorov obeh anketiranih skupin lahko vidimo, da so oboji izbrali tri enake vrednote, ki so tudi pomembne in v ospredju pri demokratičnem vzgojnem stilu.

Starše sva tudi prosila, da zapišejo, katere so po njihovem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje, to vprašanje je bilo odprtega tipa. Najpogostejši odgovori, ki so se pojavili so bili: popustljivost (20x), nedoslednost pri dogovorih, mejah, kaznih (9x), vzgoja brez (jasnih) mej (7x), prehitro tempo (6x), razvajanje otrok (5x), prevelika uporaba IKT- ja pri starših in/ali

otročih (5x) itd. Njihovi odgovori vključujejo značilnosti permisivne vzgoje, kjer je v ospredju otrok in ni jasno določenih meja.

Anketirani strokovni delavci pa so bili podobnega mnenja kot anketirani starši, zato sta tudi po njihovem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje popustljivost (34x) in nedoslednost staršev (28x) ter to, da otroci nimajo postavljenih mej (18x). Tudi v strokovni literaturi sva zasledila (Eva Hrovat Kuhar, 2017), da je ena od najpogostejših napak staršev, da popustijo pri postavljanju meja.

Navedli pa so še, da starši posvetijo premalo časa otrokom (15x), z otrokom ne preživijo dovolj kvalitetnega/ koristnega časa (9x). Na občasno pomanjkanje kvalitetnega časa za otroke kažejo tudi rezultati v grafikonu 27, kjer je 57,0 % anketiranih strokovnih delavcev izbralo oceno 3 (srednje velja).

Na podlagi dobljenih rezultatov lahko potrdiva najino zadnjo hipotezo, saj tako starši kot strokovni delavci vrtca ocenjujejo kot najpomembnejše vrednote v vzgoji *ljubezen, spoštovanje* in *dogovarjanje* in prav tako ocenjujejo podobno najpogostejše napake današnje vzgoje.

Psiholog Heliodor Cvetko prav tako izpostavlja kot najpogostejše napake sodobne vzgoje pomanjkanje meja – pravil, da se od otrok nič ne zahteva, dodal pa je še, da starši pričakujejo, da bodo otroka vzgajali drugi, neusklajenost in nepodpiranje staršev pri vzgoji (dvojna vzgoja), kupovanje naklonjenosti otroka z dobrinami in da imajo starši željo biti otrokov prijatelj ne pa vzgojitelj.

5 ZAKLJUČEK

V sklopu najine raziskovalne naloge sva pridobila veliko novega teoretičnega in empiričnega znanja o vzgoji otrok v današnjem času. Spoznala sva tudi, kateri vzgojni stili prevladujejo in kaj so značilnosti le- teh. Zato sva vesela, da sva se lotila te raziskovalne naloge, saj sva tako našla odgovore tudi na nekatera vprašanja, ki so naju zanimala.

Na podlagi empiričnega dela raziskovalne naloge sva prišla do naslednjih spoznanj in zaključkov:

- da 95,0 % anketiranih staršev in strokovnih delavcev vrtca meni, da je najbolj ustrezen demokratični vzgojni stil;
- da 66,0% anketiranih staršev in 77,0 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca meni, da pri današnji vzgoji najbolj prevladuje permissivni oziroma popustljivi vzgojni stil;
- da okrog 90,0 % anketiranih staršev ocenjuje, da imajo doma na področju vzgoje postavljene jasne meje in se jih pogosto oziroma vedno dosledno držijo;
- da starši na različnih področjih (na področju hranjenja, spanja, oblačenja ...) niso preveč popustljivi in občasno omogočijo otroku soodločanje;
- da 57,0 % anketiranih staršev ima jasno določene kazni za neprimerno vedenje (oceni pogosto in vedno) in polovica anketiranih staršev da otroku kazen, če otrok kljub dogovoru ne pospravi igrač (oceni pogosto oz. vedno);
- 17,0 % anketiranih staršev otroku kupi vse, kar si zaželi za rojstni dan in da 54,0% anketiranih staršev ocenjuje, da domači občasno otroka razvajajo;
- 90,0 % anketiranih staršev otroku v trgovini ne popusti, ko z jokom izsiljujejo, da želijo nekaj dobiti;
- da 28,0 % anketiranih strokovnih delavcev vrtca meni, da v večini družin nimajo določenih jasnih pravil, kaj otrok sme in česa ne sme; 58,0 % anketiranih strokovnih delavcev se s tem srednje strinja (ocena 3);
- da se 67,0% anketiranih strokovnih delavcev vrtca srednje strinja s tem, da je večina staršev pri vzgoji dosledna; 25,0 % pa ocenjuje, da starši niso dosledni;
- da 83,0 % anketiranih strokovnih delavcev meni, da starši otrokom popustijo, ko jih otroci kaj prosijo (oceni velja in popolnoma velja);
- da 85,0 % anketiranih strokovnih delavcev meni, da si že predšolski otroci lahko veliko stvari določijo sami (npr. kaj bo jedel, oblekel ...);
- da 91,0 % anketiranih strokovnih delavcev meni, da se otroke dandanes zelo razvaja z materialnimi dobrinami;
- da so tri najpomembnejše vrednote pri vzgoji ljubezen, spoštovanje in dogovarjanje po mnenju staršev in strokovnih delavcev vrtca;
- da tako starši kot tudi strokovni delavci vrtca kot najpogostejše napake sodobne vzgoje vidijo popustljivost, pomanjkanje mej ali nedoslednost pri vzgoji.

Dobljeni rezultati so pozitivni in kažejo na to, da se obe anketirani skupini zavedata, katere so lahko najpogostejše napake sodobne vzgoje in ocenjujeta kot najbolj ustrezen demokratični

vzgojni stil, v katerem je v ospredju pogovor, postavljene so jasne meje ... Zanimivo pa je, da obe anketirani skupini ocenjujeta, da je dandanes v vzgoji najbolj prisoten popustljivi vzgojni stil. To ugotavlja tudi psiholog Heliodor Cvetko, ki se že več let ukvarja s svetovanjem staršem in otrokom na področju vzgoje.

Za nadaljnje raziskovanje pa bi bilo zanimivo raziskati, ali prihaja do razlik v vzgoji glede na različne tipe družin (enostarševska, jedrna, razširjena ...) in kako vzgoja, ki so je bili deležni starši, vpliva na to, kako oni sami vzgajajo svoje otroke. Ali starši, ki so vzgojeni permisivno, tudi svoje otroke vzgajajo permisivno?

Rezultati najine raziskovalne naloge so lahko zanimivi staršem kot tudi strokovnim delavcem vrtca. Zato bova povzetek najine raziskovalne naloge objavila na spletni strani vrtca, en izvod najine raziskovalne naloge pa bo dostopen v naši šolski knjižnici. Svetovalnim delavkam sosednjih vrtcev, ki so sodelovali v anketiranju, pa bova posredovala raziskovalno nalogo v e-obliki po elektronski pošti. Upava, da bo naloga prispevala k temu, da bomo bolj ozaveščeni o različnih vzgojnih stilih in najpogostejših napak v današnji vzgoji in da bo le-teh čim manj.

6 LITERATURA

- Coloroso, B. 1996. *Otroci so tega vredni: notranja disciplina – največ, kar lahko damo otroku*. Ljubljana: Tangram.
- Cvetko, H. 2015. *Temelji učinkovite vzgoje*. Maribor: Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše. Dostopno na: http://www.svet-center-mb.si/images/stories/Pdf/bro%C5%A1ura_u%C4%8Dinkovita_vzgoja_web.pdf, sneto dne: 5. 3. 2021.
- Hrovat-Kuhar, E. 2017. *Izzivi sodobne vzgoje: z ljubeznijo, potrpežljivostjo in postavljanjem meja do sožitja v družini*. Dob pri Domžalah: Miš.
- Knafelc, N. 2019. *Vzgojni stil staršev in vzgoja otrok*. Diplomsko delo. Koper: Pedagoška fakulteta. Dostopno na: https://share.upr.si/PEF/EDIPLOME/DIPLOMSKA_DELA/Knafelc_Nika_2019.pdf, sneto dne: 8. 10. 2020.
- *Psihologija in vzgoja otrok*. Dostopno na: <http://druzina.ena.com/otroci/Psihologija-in-vzgoja-otrok.html>, sneto dne: 15. 10. 2021.
- Severe, S. 2000. *Ljubezen ni dovolj – preprosta načela dobre vzgoje*. Tržič: Učila.

7 PRILOGA

- Priloga 1: Anketni vprašalnik o vzgoji za starše
- Priloga 2: Anketni vprašalnik o vzgoji za strokovne delavce vrtca
- Priloga 3: Zapis odgovorov anketirancev na odprta vprašanja

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STARŠE O VZGOJI OTROK

Pozdravljeni,

sva Isabella in Nejc iz OŠ Sveti Jurij. V letošnjem šolskem letu želiva raziskati, kakšna je današnja vzgoja otrok. Najina anketa je anonimna, zato Vas prosiva, da ste pri odgovarjanju iskreni. Hvala že vnaprej za Vaše sodelovanje in čas.

Spol (ustrezno obkrožite): M Ž

Vaša starost (zapišite): _____ let

Število otrok v družini: _____

Starost vaših otrok: _____

- 1. Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok?**
  - a) Represivni** (najbolj strog vzgojni stil) – značilne so jasne meje, pričakovana vedenja, ki jih postavljajo starši in ob neupoštevanju le-teh so določene kazni ...
  - b) Demokratični vzgojni stil** - določene so meje in kazni, otrok ima možnost soodločanja, v ospredju je pogovor ...
  - c) Permisivni** (popustljivi vzgojni stil) – otroku ne postavljamo mej, brez kazni, otrok ima možnost se odločati sam, kaj želi ...
- 2. Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času?**
  - a) Represivni** (najbolj strog vzgojni stil) – značilne so jasne meje, pričakovana vedenja, ki jih postavljajo starši in ob neupoštevanju le-teh so določene kazni ...
  - b) Demokratični vzgojni stil** - določene so meje in kazni, otrok ima možnost soodločanja, v ospredju je pogovor...
  - c) Permisivni** (popustljivi vzgojni stil) – otroku ne postavljamo mej, kazni ni, otrok ima možnost, da se odloči sam, kaj želi ...
- 3. V spodnji tabeli so različne trditve s področja vzgoje. Prosiva vas, da z ocenami od 1 (nikoli) do 5 (vedno) ocenite, koliko le-te veljajo v vaši družini.**

Trditev	Ocena 1	Ocena 2	Ocena 3	Ocena 4	Ocena 5
Pri nas doma imam določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme.					
Otrok si lahko sam izbere, kaj bi rad jedel za kosilo.					
Otroku večkrat popustim, ko me prosi, da še ne bi šel spat.					
Če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu to kupim.					
Če otrok ne pospravi igrač za seboj kljub dogovoru, dobi kazen.					
Otroku kupimo za rojstni dan vse, kar si zaželi.					
Otroka domači zelo razvajamo.					
Otrok mora obroke pojesti za mizo.					
Otrok si lahko sam izbere, kaj bo imel oblečeno (npr. v vrtec).					
Ko otrok popoldne ne želi počivati, ga k temu ne silim.					
Pri nas doma imamo jasno določene kazni za neprimerno vedenje.					
Pri vzgoji sem dosleden (držim se					

dogovorov in povedano izpolnim).					
----------------------------------	--	--	--	--	--

4. Katere so po vašem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje?

---

5. Katere vrednote pri vzgoji so vam najpomembnejše (izberite 3)?

- Ljubezen.
- Svoboda.
- Spoštovanje.
- Dogovarjanje.
- Red.
- Igra.

Priloga 2: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA STROKOVNE DELAVCE VRTCA O DANAŠNJI VZGOJI

Pozdravljeni,

sva Isabella in Nejc iz OŠ Sveti Jurij. V letošnjem šolskem letu želiva raziskati, kakšna je današnja vzgoja otrok. Najina anketa je anonimna, zato Vas prosiva, da ste pri odgovarjanju iskreni. Prosiva Vas, da pri odgovarjanju izhajate iz vaših izkušenj v vrtcu. Hvala že vnaprej za Vaše sodelovanje in čas.

Spol (ustrezno obkrožite): M Ž

Delovno mesto:

- vzgojitelj/vzgojiteljica
- vzgojitelj-pomočnik vzgojitelja/ vzgojiteljica – pomočnica vzgojiteljice
- svetovalna delavka/svetovalni delavec

Vaša starost: _____ let

Delovne izkušnje: _____ let

Občina stalnega bivališča: _____

1. Kateri vzgojni stil je po vašem mnenju najbolj primeren za vzgojo otrok?

- Represivni** (najbolj strog vzgojni stil) – značilne so jasne meje, pričakovana vedenja, ki jih postavljajo starši in ob neupoštevanju le-teh so določene kazni ...
- Demokratični vzgojni stil** - določene so meje in kazni, otrok ima možnost soodločanja, v ospredju je pogovor ...

- c) **Permisivni** (popustljivi vzgojni stil) – otroku ne postavljamo mej, kazni ni, otrok ima možnost, da se odloči sam, kaj želi ...

2. Kateri vzgojni stil po vašem mnenju najbolj prevladuje v današnjem času?

- a) **Represivni** (najbolj strog vzgojni stil) – značilne so jasne meje, pričakovana vedenja, ki jih postavljajo starši in ob neupoštevanju le-teh so določene kazni ...
- b) **Demokratični vzgojni stil** - določene so meje in kazni, otrok ima možnost soodločanja, v ospredju je pogovor ...
- c) **Permisivni** (popustljivi vzgojni stil) – otroku ne postavljamo mej, kazni ni, otrok ima možnost se odločati sam, kaj želi ...

3. V spodnji tabeli so različne trditve s področja vzgoje. Prosim Vas, da z ocenami od 1 (sploh ne velja) do 5 (popolnoma velja), ocenite koliko le-te po Vašem mnenju veljajo v družinah danes.

Trditev	Ocena 1 Sploh ne velja.	Ocena 2 Ne velja.	Ocena 3 Srednje velja.	Ocena 4 Velja.	Ocena 5 Popolnoma velja.	Ne morem oceniti.
V večini družin so določena jasna pravila, kaj otrok sme in česa ne sme.						
Otrokom starši pogosto popustijo, ko jih kaj prosijo.						
Če otrok v trgovini joka, ker si nekaj zaželi, mu starši to kupijo.						
Otroke se dandanes zelo razvaja z materialnimi dobrinami.						
Že predšolski otroci si lahko veliko stvari določijo sami (npr. kaj bo jedel, oblekel ...).						
V večini družin imajo jasno dnevno rutino (npr. čas obrokov, počitka ...).						
V večini družin imajo določene kazni za neprimerno vedenje.						

Večina staršev je pri vzgoji dosledna (držijo se dogovorov in povedano izpolnijo).						
Večina staršev s svojimi otroki kvalitetno preživlja prosti čas (npr. bivanje na zraku, igre...).						

4. Katere so po Vašem mnenju najpogostejše napake današnje vzgoje?

---

5. Katere vrednote pri vzgoji so Vam najpomembnejše (izberite 3)?

- g) Ljubezen.
- h) Svoboda.
- i) Spoštovanje.
- j) Dogovarjanje.
- k) Red.
- l) Igra.

6. Ali menite, da se je vzgoja staršev spremenila v zadnjih desetletjih? Če DA, kako?

---

7. Ali pri Vašem delu v vrtcu opazate (pri delu z otroki) različne vzgojne stile, ki so značilni za vzgojo doma? Če DA, na kakšen način?

---

8. Ali se Vam zdi, da vzgojni stil staršev vpliva na to, kako uspešno se otroci vključijo v skupino v vrtcu?

Priloga 3: ODGOVORI STROKOVNIH DELAVCEV VRTCA NA ODPRTA VPRAŠANJA

Zapis vseh odgovorov strokovnih delavcev vrtca na 6. vprašanje, ki se je glasilo: **Ali menite, da se je vzgoja staršev spremenila v zadnjih desetletjih? Če DA, kako?**

- Da, starši so bolj popustljivi, vzgoja postaja vse bolj permisivna, v vzgoji ni določenih jasnih mej, starši niso več dosledni, ni enotnih pravil v družini, otroci imajo preveč svobode, v vzgoji ni reda, postala je (preveč) prijazna otrokom. (35x)
- Da, staršem primanjkuje kvalitetnega časa za otroke, starši so preobremenjeni zaradi služb, otroci so prepuščeni sami sebi. (14x)

- Da, starši preživijo premalo časa z otroki, zahtevna služba, premalo pogovora, branje pravljic, skupnega opravila in gibanja na prostem, kar otrokom veliko pomeni in to vse večinoma nadomeščajo z materialnimi stvarmi. Zaradi službe ni pristnega stika (pogovor, branje pravljic). (1x)
- Da, bolj je demokratična, otroci imajo pravico do soodločanja, česar mi kot otroci nismo imeli. (4x)
- Ne. (5x)
- Da, na slabše, vzgoja je materialno pogojena. (4x)
- Starši nimajo avtoritete, otroci komandirajo staršem, starši delajo namesto otrok. (5x)
- Da, spremenile so se družbene norme in vrednote. V zadnjih desetletjih se otrokom hote ali ne hote privzgajajo vrednote kapitalistične družbene ureditve in vrednote tržno usmerjenega gospodarstva. (1x)
- Starši so zaradi poplave informacij vedno bolj zmedeni in negotovi v svoji vlogi, imajo tudi premalo časa za svoje otroke in zase. (1x)
- Starši nimajo časa, so neorganizirani, otrokom se ne prilagodijo, jim ne prisluhnejo. Otroke okupirajo z računalniki, tablicami, da imajo mir pred njimi, to je čisto zgrešeno, potem pa naj bi mi v vrtcih delali čudeže. (1x)
- Da, preveč se poslušaja želje otrok, ki pa se stopnjujejo in starši kaj kmalu ne najdejo in ne vidijo več izhoda, kar redki priznajo. (1x)
- Da, vsak starš želi, da bi njegov otrok bil uspešen in pri tem ne izbirajo sredstev. (1x)
- Da, starši postavijo otroka v središče in se mu vsi prilagajajo. (1x)
- Da, starši nimajo časa za otroke, zato so večinoma s starimi starši, kateri jih ne vzgajajo. (1x)
- Da, sam način življenja, ki ga prinaša današnji čas. (1x)
- Da, v ospredje postavljajo predvsem pravice otrok, brez dolžnosti. (1x)
- Da, starši želijo svojim otrokom vse izpolniti in omogočati. (1x)
- Starši rabijo vzgojo. (1x)
- Izgubile so se vrednote družine. (1x)
- Včasih imam občutek, da se je vloga med starši in otroki zamenjala. Starš bi moral otroku postaviti meje in pravila, ne pa, da otrok narekuje tempo življenja. Čedalje več je depresivnih otrok. (1x)
- Da, spreminjajo se časi, sistem vrednot je postavljen na glavo, spreminja se cel svet in tudi vzgoja. (1x)
- Da, starši se odločajo namesto otrok. (1x)
- Starši so preveč popustljivi, določene stvari postorijo za otroke, kar bi zmogli že sami, so pa tudi starši, ki otrokom dovoljujejo svobodo, saj se z njimi dogovarjajo, vendar kljub temu od njih zahtevajo, da izpolnjujejo svoje naloge in dolžnosti, vzamejo si čas za kvalitetno igro in različne dejavnosti z njimi (ti starši so v manjšini). (1x)
- Da, ker mlajše generacije staršev niso vzgojene na tak način kot starejše, nimajo bontona in olike za vzgojo naprej. (1x)

- Smo manj vztrajni, več poudarka kakor včasih dajemo temu, da lahko otrok aktivno sodeluje v pogovoru, idejah; večja odprtost do novitet, večja izobraženost o vzgoji. (1x)
- Se je, na slabše. (1x)
- Starši nimajo časa za vzgojo otrok, vse prepuščajo vzgojnim zavodom. (1x)
- Da, v vrtcih imamo razvajene otroke razvajenih staršev. (1x)
- Otroci so prepuščeni računalnikom, TV itd. (1x)

Zapis odgovorov strokovnih delavcev vrtca na 7. vprašanje, ki se je glasilo: **Ali pri Vašem delu v vrtcu opazate (pri delu z otroki) različne vzgojne stile, ki so značilni za vzgojo doma? Če DA, na kakšen način?**

- Da. (6x)
- Da, opazim pri **obnašanju otroka** (npr. čustveni izbruhi, neposlušnost ...) in v njegovih **odzivih v različnih situacijah**. (24x) Če ni po njegovo, se vrže na tla, kriči nad odraslim, ukazuje, kaj bo kdo naredil ...
- Da, predvsem **preko spoštovanja pravil, dogovorov in upoštevanju postavljenih mej**. (18x)
- Da, kaže se pri **odnosu do drugih otrok in vzgojiteljic**, vključitvi v socialno skupino, socialnih veččinah, pri spontani igri z vrstniki, deljenje igrač z drugimi ... (13x)
- Najpogosteje se opazi **permisivna vzgoja**. (6x) Popustljivi vzgojni stil - otrok se v vrtcu zelo slabo počuti, ne pozna rutine, meje so mu tuje, v skupino se otrok vključuje s težavo.
- Otrok ni vztrajen. (2x)
- Otrok ni samostojen. (2x)
- Da, to se **opazi najbolj pri dnevni rutini** (samostojnost, potrpežljivost, sledenje navodilom ...). (2x)
- Da. Glede na **reakcije staršev** ob določenem konfliktu vemo, kako starši vidijo svojega otroka. Njihov otrok ni kriv... (1x)
- Da, nekateri rabijo več spodbude, individualnega pristopa za delo, igro in vključenost v skupino. (1x)
- Da, določene **navade otrok**, ki jih prinesejo od doma in jih želijo uveljaviti v vrtcu. (1x) Odnos otroka do svojih stvari. (1x)
- Da, ko se pogovarjaš z otroki, v komunikaciji. (2x)
- Da, nekateri starši »vidijo« samo svojega otroka kot najboljšega, najpametnejšega ... Ne ozirajo se na drugega. (1x)
- Da, otroci so vzgojeni v zmagovalce, vedno želijo vse dobiti prvi ... (1x)
- Da, v nekaterih skupinah ni reda, v drugih pa je mogoče preveč monotono in vse prisiljeno. (1x)
- Da, youtube pri hranjenju, pred spanjem ... (1x)
- Da, redko kateri otrok se želi dogovoriti, da bi delil kocke oz. igrače, veliko otrok išče pozornost, so agresivni in nepotrpežljivi, kratkotrajna pozornost, vztrajnost, so glasni in nekateri otroci kričijo na druge in želijo doseči in ustrahovati druge, da bi jim

ugodili. Na srečo pa je veliko otrok, ki v vrtcu spoznajo, da se veliko doseže s pogovorom, deljenjem, igrač, pomočjo prijatelju ipd. (1x)

- Da, vse več otrok doma počne, kar želi. Otroci so tisti, ki kreirajo življenje staršev.(1x)
Otroci so razvajeni, egoistični, trmasti. (3x)
- Ne. (9x)
- Menim, da se vzgojni stili ne razlikujejo zelo in ni takega primera, ki bi zelo odstopal od drugih. So si podobni, v večini primerov demokratični ali permisivni. (1x)